

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
COMITETUL GEOLOGIC
STUDII TEHNICE ȘI ECONOMICE

SERIA G

Analize macro- și micropaleontologice

Nr. 1

REGULILE INTERNAȚIONALE
DE NOMENCLATURĂ ZOOLOGICĂ,
CU EXEMPLIFICĂRI DIN PALEOZOOLOGIE

DE

MIRCEA D. PAUCĂ

BUCUREȘTI

1958

Institutul Geologic al României

Institutul Geologic al României

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
COMITETUL GEOLOGIC
—
STUDII TEHNICE ȘI ECONOMICE

SERIA G

Analize macro- și micropaleontologice

Nr. 1

REGULILE INTERNAȚIONALE
DE NOMENCLATURĂ ZOOLOGICĂ,
CU EXEMPLIFICĂRI DIN PALEOZOOLOGIE

DE

MIRCEA D. PAUCĂ

BUCUREȘTI

1958

Institutul Geologic al României

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte M. G. Filipescu

Responsabili:

Specialitatea Mineralogie și Petrografie	N. Gherasi
» Stratigrafie și Paleontologie	E. Saulea
» Hidrogeologie	H. Grozescu
» Geologie Tehnică	M. Stamatiu
» Pedologie	N. Cernescu
» Geofizică	S. Ștefănescu
» Chimie	C. Creangă

Institutul Geologic al României

Introducere

Regulile internaționale ale nomenclaturii zoologice sînt în general puțin cunoscute la noi. Cauza principală constă în faptul că ele n-au fost publicate pînă acum în limba romînă. Cercetătorii noștri aveau la îndemînă numai puținele lucrări scrise în limbi străine și care, în plus, fiind ediții vechi, erau adeseori incomplete. Exemplificarea regulilor cu specii exotice contribuia de asemenea la slaba lor cunoaștere.

Această lacună se face din ce în ce mai simțită în ultimii ani, cînd un mare număr de cercetători sînt antrenați în studiul mai tuturor claselor de animale care trăiesc astăzi la noi sau care au trăit, în trecut, pe suprafața țării noastre.

Lucrarea de față conține, în esență, textul celor 36 de articole ale «Regulilor internaționale de nomenclatură zoologică», precum și explicații asupra cazurilor și felului cum se aplică, folosindu-se în primul rînd exemple din domeniul Paleozoologiei. Aceste reguli sînt precedate de o expunere cuprinzătoare, în care sînt arătate noțiunile absolut necesare pentru înțelegerea terminologiei folosite.

Expunerea pe care o facem este cît se poate de sumară, în comparație cu discuțiile care au avut loc și mai continuă încă astăzi asupra acestui subiect. Sîntem însă convinși că aprofundarea noțiunilor expuse va crea și la noi o preocupare în această direcție, care va determina în viitor completarea și detalierea acestei prime încercări.

PARTEA I-a

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

În fiecare limbă, orice ființă, animal sau plantă, poartă un nume, adeseori chiar mai multe, după diferitele provincii sau dialecte. De pildă, barza sau cocostîrcul reprezintă în graiurile diferitelor provincii ale țării aceeași pasăre, *Ciconia alba* L., sau cu numele ei științific mai nou, *Ciconia ciconia* (L.).

Pentru a se evita orice confuzii, produse de faptul că uneori același nume popular se referă la specii de animale mult diferite între ele (de pildă numeroasele neamuri de pițigoi aparțin la nu mai puțin de trei genuri: *Parus*, *Aegi-*

thales și *Remiz*), cît și pentru a se asigura identificarea unei specii care trăiește în mai multe țări, încă din Evul Mediu s-a introdus obiceiul ca orice ființă să aibă și un nume latinesc, comun pentru toate țările. Pe atunci limba latină servea, de altfel, pe o mare parte din suprafața pămîntului, ca limbă internațională, calitate pe care și-a pierdut-o abia la începutul secolului al XIX-lea. Numele latinesc al plantelor și al animalelor a fost însă păstrat, dovedindu-se un instrument important de progres științific.

Pînă acum aproape 100 de ani, numărul savanților fiind încă mic, iar acela al speciilor descrise de asemenea, nu exista nici o regulă asupra felului cum urma a se da numele speciilor nou descoperite. Cu timpul, numărul cercetătorilor cît și acela al speciilor descrise devenind din ce în ce mai mare, iar clasificarea viețuitoarelor devenind tot mai amănunțită, prin introducerea, pe lîngă vechile categorii sistematice, cum sînt specia, genul, familia, etc., de noi trepte, — sub-specia, subgenul, subfamilia, suprafamilia, etc. — lipsa unor reguli precise de nomenclatură dădea naștere unui mare număr de confuzii, care frînau progresul disciplinelor descriptive ale științelor naturii, cum sînt Zoologia, Botanica și Paleontologia.

Datorită numărului din ce în ce mai mare al speciilor noi descoperite s-a ajuns la concluzia că Zoologia nu poate face progrese din lipsa unui sistem de nomenclatură bine stabilit, întrebuițat de cercetătorii din toate țările. De aceea, cu ocazia numeroaselor congrese zoologice și geologice internaționale au fost stabilite, rînd pe rînd, diferite reguli de nomenclatură; aplicarea lor întîrzie adeseori mult, fie din necunoașterea lor, fie pentru motivul că unii cercetători găseau că este mai comod să le ignoreze. Cu trecerea timpului, materialul descris crescînd enorm, confuzia devenea tot mai mare.

1. PALEOZOOLOGIA FOLOSEȘTE REGULILE DE NOMENCLATURĂ ALE NEOZOOLOGIEI

De la început este necesar să arătăm că regulile de nomenclatură internațională sînt diferite pentru Zoologie, pe de o parte, pentru Botanică, pe de altă parte. Aceste deosebiri se datoresc faptului că ele au fost stabilite independent de zoologi și botaniști, în congrese separate. Astfel s-a ajuns la un grad atît de înaintat de deosebire, încît, în prezent, nu mai este posibilă unificarea lor, pentru motivul că regulile cu caractere foarte deosebite ale fiecărei discipline au fost folosite în publicațiile apărute în milioane de volume.

În timp ce Zoologia se mulțumește cu mai puțin de 40 de reguli, Botanica a stabilit un număr aproape dublu, împărțit în trei categorii: principii, reguli și recomandări. În consecință, nomenclatura zoologică apare mult mai simplă și mai ușor de folosit. În schimb, s-a căzut de acord, după cum este

și normal, ca Paleozoologia să urmeze regulile stabilite în Zoologie, iar Paleobotanica pe acele stabilite în Botanică. Această hotărîre s-a putut pune ușor în practică pentru motivul că pînă acum o jumătate de secol nu se publicaseră încă prea multe lucrări de Paleozoologie; aceasta a fost și este adesea cultivată de către zoologi, iar Paleobotanica de către botaniști, fiecare aplicînd regulile de nomenclatură ale disciplinei sale.

2. ÎNCEPUTURILE PREOCUPĂRIILOR DE NOMENCLATURĂ

LINNÉ a fost primul care și-a dat seama că numele pe care îl dăm unei ființe este destinat numai pentru a o denumi, nu și pentru a o descrie sumar, eventual a-i face un scurt istoric, cum era obiceiul pînă în mijlocul secolului al XVIII-lea. Prin aceasta el a inițiat sistemul actual de nomenclatură binară, luînd ca model modul de denumire a persoanelor din țările Europei apusene. Mai înainte de LINNÉ atît genul, cît mai ales specia, puteau fi denumite prin două sau chiar trei nume. Din acel timp ne-au rămas denumirile specifice de: *cornu-pastoris* (lat. = cornul păstorului, pentru *Hippurites*), *cor-testudinarum* (lat. = inima broaștei țestoase, pentru *Micraster*), etc. Chiar și cele două nume de genuri citate mai sus sînt ele însăși compuse din cîte două cuvinte primul însemnînd « coadă de cal » iar al doilea « stea mică ».

Nomenclatura binară¹⁾ introdusă de LINNÉ a permis să se pună ordine în numărul mereu crescînd al speciilor descoperite și prin faptul că a introdus o ierarhie bazată pe gradul de înrudire mai mare sau mai mic, speciile fiind reunite în genuri, acestea în familii, apoi în ordine, etc. Atenția deosebită pe care orice cercetător trebuie să o dea nomenclaturii se impune, deci, pentru două motive: în primul rînd ca mijloc de înțelegere internațională și în al doilea rînd pentru a exprima înrudirea mai mare sau mai mică dintre două animale sau plante.

Folosirea regulilor de nomenclatură permite ca munca fiecărui cercetător să nu se irosească inutil, ci să poată fi valorificată și de alții, iar publicațiile să nu reprezinte o cheltuială zadarnică și un balast care să ceară altă muncă și alte cheltuieli pentru a îndrepta greșelile făcute, după cum, în mod regretabil, se întîmplă uneori.

Este necesar să subliniem de pe acum că regulile stabilite pînă în prezent nu sînt considerate a fi complete. De asemenea, ele nu sînt absolut rigide, ci pot suferi uneori mici modificări hotărîte de congresele internaționale de Paleontologie, de Geologie și de Zoologie, atît prin adăugire de articole noi, cît și prin precizarea sau prin modificarea unor detalii din interpretarea dată în trecut unora dintre reguli.

¹⁾ În alte limbi se mai folosesc termenii: binominal și binomial.

Explicațiile mai cuprinzătoare sau mai sumare, care urmează imediat după textul fiecărui articol al regulilor de nomenclatură, au fost extrase din cele 194 «avize» date pînă acum de către «Comisia internațională permanentă pentru nomenclatură zoologică», comisie care este însărcinată de fiecare congres, să activeze în intervalul de timp pînă la ținerea congresului zoologic internațional următor.

3. ISTORICUL REDACTĂRII REGULILOR DE NOMENCLATURĂ

Începuturile preocupărilor asupra nomenclaturii zoologice datează de acum 200 de ani și anume din 1758, cînd LINNÉ a introdus nomenclatura binară. Ulterior, în cursul secolelor XVIII și XIX, au fost stabilite o serie de reguli, care se refereau însă numai la anumite grupe de animale sau erau recunoscute numai în unele țări. În secolul XIX regulile de nomenclatură s-au dezvoltat foarte greu. Pînă în a doua jumătate a secolului al XIX-lea nu existau încă reguli de nomenclatură aplicabile tuturor claselor regnului animal și recunoscute de toate popoarele. Existau unele reguli pentru Artropode, altele pentru Moluște, Mamifere, etc.

Un impuls important în stabilirea unor reguli general admise l-a dat primul congres internațional de Geologie ținut la Paris în 1878. Acel congres a hotărît grăbirea fixării unor reguli internaționale de nomenclatură a fosilelor, pentru ca fosilele să-și poată îndeplini rolul lor de instrumente ale clasificării stratigrafice. Totuși, au fost necesari încă 27 de ani pentru ca abia în 1905, zoologii, întruniți în cel de al V-lea Congres Zoologic Internațional de la Berlin, să cadă de acord asupra unui prim text de «Reguli internaționale de nomenclatură zoologică». Anul 1905 reprezintă deci cea de a doua etapă importantă în stabilirea acestor reguli și el se află la un interval de timp de nu mai puțin de 147 ani de la introducerea nomenclaturii binare de către LINNÉ.

De la 1905 încoace, progresele făcute în stabilirea nomenclaturii și mai ales în aplicarea lor, au fost remarcabile, dar dezordinea în care s-a lucrat timp de aproape 150 de ani nu putea fi remediată deodată. În special se lăsau mai greu convinse, în aplicarea noilor reguli, tocmai acele popoare care folosiseră anterior alte reguli de nomenclatură, stabilite de ele în mod separat.

Cu ocazia Congreselor Internaționale de Zoologie, Paleontologie sau Geologie se adaugă uneori noi articole la regulile de nomenclatură existente sau se precizează înțelesul lor, fiecare congres avînd și o secție specială care se ocupă cu problemele de nomenclatură. Preocupările asupra reglementării nomenclaturii nu încetează nici în intervalele dintre congrese, cînd funcționează o Comisie Internațională de Nomenclatură, care își depune raportul la congresul următor.

4. PROBLEME RIDICATE DE INTRODUCEREA NOMENCLATURII

Împotriva dorinței specialiștilor, numele speciilor de animale se află într-o continuă prefacere. La baza acestei prefaceri stau motive care își au originea în două cauze: una dintre cauze constă în însăși faptul că fiecare specie trebuie să poarte un nume — dar numai unul —, iar cea de a doua cauză este de natură taxonomică.

Referindu-ne la prima categorie de cauze, constatăm că uneori, pentru aceeași specie, același gen, etc., se folosesc în publicații două sau mai multe nume. Specii, genuri, etc., identice, dar care poartă nume diferite, se numesc *sinonime*. Sinonimia este un fenomen care se întâlnește adeseori în nomenclatură. Sinonimiile durează până ce sînt recunoscute ca atare și pînă ce se găsește specialistul competent care să le îndrepte. Ele provin adeseori din cauză că cercetătorii lucrînd independent, fără a avea cunoștință de materialul cercetat de alții, descriu fiecare aceeași specie, nou întîlnită, sub nume deosebite.

Un exemplu de acest fel este cazul Limnocardiaceului de talie mare, de vîrstă daciană, din Muntenia de răsărit. În timp ce GR. COBĂLCESCU, în 1883, îl studia la Iași, descriindu-l sub numele genului nou *Psilodon*, o colecție din același Limnocardiaceu mare a parvenit, prin GR. ȘTEFĂNESCU, la Paris, lui TOURNOUËR care, avînd la dispoziție mijloace mai rapide de publicație, le-a descris în 1882, deci cu un an mai înainte, ca gen nou sub numele de *Prosodacna*. Timp de 25 de ani, pînă în 1907, cele două nume de genuri, *Psilodon* și *Prosodacna*, au circulat alături unul de altul, ce este drept, pentru specii deosebite. Abia în 1907, TEISSEYRE și-a dat seama de sinonimia lor și a arătat că este îndreptățit să circule numai numele mai vechi de *Prosodacna*, dat de TOURNOUËR.

Din contra, în alte cazuri, același nume fiind dat la mai multe specii, genuri sau chiar familii, sîntem în fața unei *homonimii*. Numărul acestora este însă mult mai mic. Este clar că nici această situație nu poate fi permisă, căci numai un singur animal poate să poarte acel nume, celălalt urmînd să capete unul nou, pentru a se evita orice confuzie.

Referindu-ne la cea de a doua categorie de cauze de instabilitate a nomenclaturii, cauze de natură taxonomică, constatăm că adeseori specialiștii ajung la concluzia că ceea ce s-a descris anterior ca o singură specie, un singur gen, etc., reprezintă în realitate mai multe specii, genuri, etc. Un exemplu deosebit de elocvent asupra modificărilor care au intervenit în nomenclatură, datorită acestei cauze, ni-l oferă Ammonoideele. Acestea au suferit cele mai mari prefaceri nomenclatorice și încă nici astăzi denumirile pe care le poartă unele dintre ele nu par a fi stabilite definitiv. Într-adevăr, la începutul secolului trecut, toate Ammonoideele erau atribuite unui singur gen, *Ammonites*. În 1832, LEOPOLD VON BUCH, recunoscînd importanța liniei suturale în clasificarea Ammonoideelor, le-a împărțit în trei

genuri: *Goniatites*, *Ceratites* și *Ammonites*. Astăzi știm că aceste trei genuri reprezintă tipurile a trei suprafamilii. Genul *Ammonites* a circulat, la rîndul lui, sub acest nume pînă aproape de sfîrșitul secolului trecut, cînd, speciile ce i se atribuiau devenind în număr de mai multe mii, genul *Ammonites* a fost divizat, de asemenea, într-un număr nu mai mic de peste 1000 de genuri, căruia îi aparțin astăzi, peste 10.000 de specii.

Alteori, specialistul ajunge, din contra, la concluzia că ceea ce s-a descris anterior ca două specii, reprezintă în realitate numai una singură, astfel că unul din nume trebuie suprimat. Un exemplu de acest fel este cazul speciilor *Meletta longimana* și *Meletta crenata*, înființate de HECKEL în 1849, specii despre care s-a dovedit că reprezintă stări de conservare diferită ale unei singure specii. Cum, între timp, s-a constatat că genul *Meletta* nu este îndreptățit nici el să fie menținut, fosilele descrise anterior sub numele de *Meletta longimana* și *Meletta crenata* poartă astăzi un singur nume, acela de *Chupea longimana*. Genul *Meletta* fiind înființat pentru specii actuale, iar zoologii renunțînd curînd la el, acest gen nu putea fi păstrat în Paleozoologie, cu atît mai mult cu cît caracterele pe baza cărora el fusese înființat — dinții de pe diferitele oase bucale — nu se pot constata în stare fosilă.

Nomenclatura se mărginește la rolul modest al unei tehnice menită să vină în ajutorul Taxonomiei. Aceasta, în calitate de ramură a Zoologiei (ca și a Botanicii) stabilește, cu ajutorul Fiziologiei și al Paleontologiei, legăturile de înrudire și filogenia tuturor viețuitoarelor. În funcție de părerile mai mult sau mai puțin subiective ale cercetătorilor și de curente existente în diferitele epoce în știință asupra noțiunii de specie, etc., Taxonomia delimitează diferitele grupe de viețuitoare și le clasifică în specii, genuri, familii, etc. Rolul nomenclaturii este numai acel de a stabili numele reprezentanților fiecăreia dintre aceste categorii sistematice, astfel ca între ele să nu se producă nici o confuzie.

5. INTRODUCEREA NOȚIUNII DE TIP

Un pas înainte în rezolvarea problemelor de nomenclatură a fost realizat cu ocazia celui de al VII-lea Congres Zoologic Internațional, ținut la Boston în 1907, cînd s-a introdus noțiunea de « tip ». La început s-a încercat a se obține invariabilitatea și stabilitatea numelor date genurilor și speciilor prin formularea definiției acestora. S-a constatat însă că acest procedeu nu dădea rezultatele așteptate, deoarece adeseori definițiile au trebuit să fie modificate, fie în funcție de materialul nou descoperit, fie datorită concepțiilor predominante în știință. Ceea ce se înțelege sub numele unei specii sau al unui gen, poate avea nuanțe deosebite de la un autor la altul, precum și de la un deceniu la altul. În consecință, o definiție, oricît de completă ar fi formularea ei, nu mai corespunde realității

atunci cînd știința introduce în clasificare noi puncte de vedere. Numele fosilului trebuie totuși să fie fîrît de asemenea modificări de înțeles dacă el trebuie să reprezinte cu adevărat un mijloc de înțelegere între cercetătorii din diferite țări și din diferite timpuri, precum și un instrument stratigrafic folosit pretutindeni pe suprafața pămîntului.

6. INTRODUCEREA TIPULUI FIZIC PENTRU FIXAREA DIFERITELOR UNITĂȚI SISTEMATICE

La acest rezultat s-a reușit a se ajunge prin fixarea pentru fiecare specie a cîte unui exemplar-tip, pentru fiecare gen a cîte unei specii-tip, iar pentru fiecare familie, a cîte unui gen-tip, etc. Categoriile facultative: subspecia, subgenul, subfamilia, etc., nu sînt admise în alegerea de tipuri pentru categoria sistematică imediat mai mare în grad.

Introducerea tipului fizic în scopul de a se evita modificări în sfera noțiunii pe care trebuie să o aibă diferitele unități sistematice, și-a trecut cu succes examenul mai ales în acele cazuri, cînd, în decursul timpului, a trebuit să se recurgă la alte elemente ale organizării pentru a se defini specia, genul, familia, etc. Astfel, după ce inițial sistematica Brachiopodelor a fost bazată pe morfologia lor externă, astăzi, sistematica acestora este bazată pe caracterele organizației lor interne. De asemenea, sistematica Rudiștilor, stabilită inițial tot pe caractere externe, a fost precizată ulterior, pe baza caracterelor ce se constată în secțiunile transversale. În asemenea cazuri, specia fiind indicată printr-un anumit exemplar fizic, trecerea de la un criteriu de caracterizare și clasificare la altul ne ferește de orice confuzii.

În ambele cazuri definiția speciei, genului, etc. va putea fi modificată, dar diferitele unități sistematice fiind indicate printr-un tip fizic, acesta asigură păstrarea nemodificată a numelui odată pus în circulație. Oricît s-ar schimba noțiunile și limitele care au fost date diferitelor unități sistematice, numele lor păstrîndu-se, generațiile viitoare de cercetători au posibilitatea nu numai să-și bazeze concluziile lor pe munca noastră, dar chiar să o ducă mai departe.

7. TIP TAXONOMIC ȘI TIP NOMENCLATORIC

Putem distinge un tip taxonomic și altul nomenclatoric. Primul este o noțiune abstractă, care reprezintă valoarea medie a reprezentanților unei unități sistematice oarecare. Tipul taxonomic este supus unor variații continue în funcție de delimitarea pe care o dăm în fiecare moment diferitelor unități sistematice: subspecii, specii, genuri, etc. El interesează numai pe specialiștii fiecărui grup de animale sau plante. Pe noi ne interesează aici numai tipul nomenclatoric, care nu este întotdeauna identic cu cel taxonomic.

Tipul nomenclatoric este reprezentat pentru fiecare specie printr-un singur individ concret aparținând acelei specii. Nu se admite fixarea și a unui al doilea individ-tip, fiindcă studiile ulterioare ar putea duce la concluzia că acesta este diferit și că aparține altei specii.

În cazul când cercetătorul a avut de la început la dispoziție mai multe exemplare din specia nouă, atunci exemplarul-tip de bază este denumit *holotip*, în timp ce restul exemplarelor prin al căror studiu a fost întemeiată specia nouă, capătă numele de *tipoid*. Acest din urmă material poate fi de două feluri: *paratipoid* (pînă la Congresul Zoologic de la Monaco, din 1913, numit și *cotip*), dacă a fost folosit ca material documentar pentru lucrarea în care a fost publicat holotipul, și *hipotipoid*, dacă a fost publicat ulterior de același cercetător sau de altul din altă regiune. Tipoizii urmează a fi păstrați și ei în colecții, ca documente pentru eventualele revizuri ale speciei.

Un alt termen folosit în nomenclatură este acela de *neotip*. Acesta reprezintă înlocuitorul unui tip pierdut și este stabilit cu ocazia unei publicații ulterioare. Stabilirea unui neotip este permisă numai după ce s-a făcut dovada că tipul s-a pierdut în mod sigur. Neotipul va fi ales de preferință dintre tipoizi și numai în lipsa acestora este permis de a fi ales unul din exemplarele care aparțin hîlului.

Se numește *hîl*, după cuvîntul grecesc care însemnează « material », totalitatea exemplarelor nepublicate aparținînd unei specii. Distingem un *topohîl*, adică materialul nou găsit în localitatea de unde a fost descrisă specia prima oară, și un *autohîl* care reprezintă materialul atribuit speciei respective de către însăși acel care a creat specia nouă.

Pentru unitățile sistematice superioare speciei, tipul nomenclatoric este reprezentat printr-o singură unitate sistematică din categoria imediat inferioară, deci tipul unui gen va fi reprezentat prin una din speciile sale care a fost indicată în acest scop. În faza inițială de cercetare, tipul nomenclatoric reprezintă, mai ales în Zoologie, unde dispunem în general de un material bogat, valoarea medie a variațiilor acelei unități. Cu timpul, ca o consecință a descoperirilor făcute ulterior, este posibil ca tipul nomenclatoric să nu mai reprezinte acea valoare medie. Aceasta are loc mai frecvent în Paleontologie, fiindcă rareori se întîmplă ca exemplarul găsit mai întîi, și după care a fost descrisă specia nouă, să reprezinte media variațiilor acelei specii. Dacă fosilul nou descris reprezintă în același timp și un gen nou, este de asemenea foarte puțin probabil ca acest prim exemplar să reprezinte media variațiilor pe care le posedă noul gen, după ce din acesta au fost găsite și alte specii.

Pentru Paleozoologie s-a decis ca, începînd de la 1 ianuarie 1931, nici o specie nouă să nu fie considerată ca întemeiată valabil, dacă, în afară de descrierea dată, nu se poate produce și o figură a ei. De asemenea, pentru orice specie

nouă, indiferent dacă este actuală sau fosilă, este necesar a se indica muzeul în care este păstrată, precum și numărul ei de inventar, care trebuie indicate în lucrarea respectivă. O specie nou descoperită, avînd întotdeauna o valoare științifică oarecare, nu este permis să fie păstrată în colecții particulare, unde poate fi pierdută ușor.

Specia pe care se sprijină genul se numește *genotip*. Se numește *hologenotip* specia (eventual nouă) care a folosit drept bază pentru înființarea unui gen nou. Pentru genurile noi, întemeiate înainte de 1 ianuarie 1931, cînd nu exista obligația de a se indica un genotip, acesta poate fi fixat cu ocazia unei publicații ulterioare asupra aceluși gen, alegîndu-se una din speciile care îi aparțin. Un asemenea înlocuitor de genotip se numește *lectotip* (lat. = tip ales). Hologenotipul poate fi de patru feluri: *a)* hologenotipul «*designatus*» (lat. = indicat) este acela considerat ca genotip, de însăși autorul genului nou; *b)* hologenotipul «*typonimicus*», acela care este denumit de autorul genului nou prin numiri specifice, ca: *typicus*, *typus*, *typicalis*; *c)* hologenotipul «*monotypicus*» cînd un gen nou descris constă dintr-o singură specie; *d)* hologenotipul «*tautonymicus*» (grec. = nume la fel, egal) este în cazul cînd genul nou are același nume ca și una din speciile care îi aparțin. Acest din urmă caz se întîlnește foarte frecvent la Ammoniții mesozoici și a fost folosit în scopul de a se găsi denumiri generice suficiente, care să înlocuiască vechiul gen *Ammonites*, formulînd numele generic pe socoteala aceluși specific. În acest fel au luat naștere denumiri duble precum: *Macrocephalites macrocephalus*, *Virgatites virgatus*, *Parkinsonia parkinsoni*, *Neocomites neocomiensis*, etc., care provin din *Ammonites macrocephalus*, *A. virgatus*, etc.

Nomen nudum (lat. = nume gol) este acel nume dat unei specii considerată de autor ca specie nouă, fără însă a o descrie, a o compara cu cele înrudite și a o figura. Asemenea «nume goale» se întîlnesc uneori în lucrările vechi, dar astăzi publicarea lor nu mai este permisă de către redactorii responsabili ai periodicelor, întrucît ele reprezintă un balast în nomenclatură. Numele gol este considerat ca inexistent și nu poate fi socotit printre sinonimii.

8. PRESCURTĂRI

Terminologia zoologică permite o serie de prescurtări pe care le folosim în anumite cazuri. Cele mai importante sînt următoarele:

a) Dacă determinarea categoriei sistematice căreia îl aparține o specie este nesigură, atunci folosim cuvîntul latinesc «*incerta*» și anume:

incertae sedis, pentru cazurile cînd clasa este nesigură;

incerti ordinis, dacă numai ordinul este nesigur;

incerti subordinis, cînd subordinul este nesigur;

incertae familiae, dacă familia este nesigură;
incertae superfamiliae sau incertae subfamiliae,
când una din acestea este nesigură.

b) În cazul când sînt nesigure unități sistematice mai mici decît subfamilia, se folosește un semn de întrebare situat după numele genului, dacă acesta este nesigur.

Exemplu: *Anodonta? problematica* ar fi putut exprima îndoiala asupra ceea ce numim astăzi *Hyriopsis problematica*.

Același semn de întrebare, pus după numele autorului, arată că determinarea speciei este nesigură. Exemplu: *Unio rumanus* TOURNOUËR?, înseamnă că fosilul aparține probabil speciei *rumanus*, dar nu dispunem de toate caracterele care să ne îndreptățescă să afirmăm aceasta în mod sigur.

Semnul întrebării pus înaintea numelui unui animal, determinat generic și specific, arată că autorul a controlat prezența unei specii citate anterior în acea regiune, fără însă a o găsi și el. Asemenea citații vom întâlni mai ales în listele de faune.

c) Folosim literele cf. (prescurtate din lat. *confer* = referitor) când voim să facem numai o comparație cu o anumită specie.

Exemplu: *Unio* cf. *rumanus* exprimă numai afirmația că fosilul care ne preocupă ar putea aparține acestei specii.

d) Prescurtarea aff. (din latinește, *affinis* = înrudire) se folosește atunci când o specie încă necunoscută, o considerăm înrudită cu o anumită specie deja cunoscută fără a fi însă identică cu ea. De pildă, *Melanopsis* n. sp. aff. *fossilis* ar reprezenta o specie nouă care posedă cel mai apropiat grad de înrudire cu vechia specie *M. fossilis*. Observăm că în trecut prescurtarea aff. se folosea adesea în loc de cf. pentru a indica, în loc de o înrudire, o comparație.

e) n. subg. este prescurtarea pentru indicarea unui subgen nou, iar n. subsp. pentru indicarea unei subspecii noi.

f) s. l. (lat. = *sensu lato* = înțeles larg) și s. str. (lat. = *sensu stricto* = înțeles restrîns) sînt prescurtări folosite mai de mult, dar astăzi tendința este de a se renunța la ele, deoarece autorii le foloseau în diferite înțelesuri. În general, prin ele se exprimau familii, genuri sau specii mai mult sau mai puțin cuprinzătoare. Astăzi ele au devenit inutile, deoarece au fost introduși termenii de subfamilie, subgen și subspecie.

g) mut. (= *mutatio*) este de asemenea o prescurtare folosită mai de mult, pentru a exprima variații morfologice ale speciilor, dar la care s-a renunțat de când s-a introdus noțiunea de subspecie.

h) emend. (de la lat. *emendatio* = eliberare de greșeli) se folosește astăzi numai pentru îndreptarea intenționată a greșelilor de scris, de tipar, gramaticale sau de copiat. Această îndreptare este valabilă numai dacă este admisă de

comisia de nomenclatură și a avut loc în puține cazuri pînă în prezent. În trecut, acest termen era folosit și pentru modificarea înțelesului pe care îl dăm unei specii sau gen deja cunoscut, dar astăzi nu mai este folosit deoarece diagnosticul acestora este într-o continuă prefacere.

9. SEMNE CONVENȚIONALE PENTRU SINONIMII

Numeroase specii au fost descrise de specialiști sub denumiri deosebite, ajungîndu-se uneori pînă la un număr impresionant de sinonimii, dar numai unul din ele poate fi păstrat ca valabil. Pînă acum vreo trei decenii, din lista de sinonimii în descrierile paleontologice (scrisă obligatoriu cu caractere mici imediat sub numele actual al speciei), nu reieșea valoarea indicațiilor pe care ni le poate totuși da o asemenea listă. În consecință, cercetătorul de mai tîrziu este nevoit să controleze din nou toate indicațiile bibliografice existente asupra acelei specii. Cu scopul de a ușura munca de revizuire a cercetătorilor de mai tîrziu, încă din 1924, au fost propuse următoarele reguli, care sînt ținute în seamă tot mai mult în publicațiile noi.

a) Semne care ne scutesc căutarea inutilă în bibliografie:

Se folosesc cifre cursive la anul descrierii fosilului în cazul cînd este vorba să indicăm o simplă citare a unei specii sau gen, lipsită de descriere și figură, ea reprezentînd o indicație care poate fi neglijată dacă ne ocupăm numai de caracterizarea morfologică a speciei. Ea are valoare pentru a stabili aria ei de răspîndire.

Exemplu: 1953 *Unio wetzleri* SANDB., PAUCĂ M. — Anuar Comit. Geol., XXV, pag. 23.

1951 Cifrele drepte ale anului publicației arată că lucrarea contribuie la cunoașterea speciei, avînd cel puțin o descriere, eventual și o figură.

Exemplu: 1951 *Amphiope elliptica* DESH., PAUCĂ M. — Comunicările Acad. R.P.R. Tom. I, nr. 5, fig. 1.

b) Semne care indică date bibliografice de care trebuie să ținem seama:

* 1951 Un asterisc pus înaintea cifrei anului arată că numele acelui animal este valabil în conformitate cu art. 25 al regulilor de nomenclatură, adică nu este un nume gol, lipsit de conținut.

. 1951 Un punct pus jos, înaintea cifrei anului, arată că autorul lucrării a controlat și își ia răspunderea că specia a fost bine descrisă.

? 1951 Un semn de întrebare pus înaintea cifrei anului indică îndoiala noastră asupra afirmației făcută de autor. De exemplu, aceasta se poate întîmpla cu ocazia citării unei specii de *Ammonit* datînd dinaintea unei revizuii care a avut drept rezultat împărțirea ei în mai multe specii sau a fost atribuită altui gen.

v. 1951 (de la *vide*, lat. = văzut). Litera «v» înaintea cifrei anului, poate sta împreună cu oricare din semnele precedente și arată că am controlat afirmațiile făcute. De exemplu v. 1951, înseamnă că noi însăși am văzut tipul speciei, deci acel exemplar fizic, cerut de nomenclatură, pentru întemeierea unei specii noi.

(1951) Anul pus în paranteză arată că data publicării nu este sigură. Acesta este adeseori cazul cu publicațiile vechi sau cu unele extrase, la care s-a neglijat să se indice anul apariției, revista, etc.

O listă de sinonimii întocmită astfel în mod critic, după indicațiile de mai sus, are ea însăși valoarea unei lucrări științifice și nu reprezintă o simplă compilație, cum este cazul cu marea majoritate a sinonimiilor pe care le găsim în publicațiile de Paleontologie.

PARTEA II-a

REGULILE INTERNAȚIONALE DE NOMENCLATURĂ ZOOLOGICĂ

În cele ce urmează sînt date regulile la care se supun categoriile sistematice de grad inferior, anume: familia, genul și specia. Acestea fiind în număr foarte mare, prezintă și cele mai complicate probleme de nomenclatură, a căror rezolvare formează obiectul efortului continuu al zoologilor și paleontologilor din ultimele 6—7 decenii. Categoriile sistematice superioare: ordinul, clasa și încrengătura, n-au făcut pînă în prezent obiectul vreunei preocupări de nomenclatură zoologică. Remarcăm că Botanica se folosește de un număr mult mai mare de categorii sistematice, care ajunge pînă la 24.

A) GENERALITĂȚI

Articolul 1

« Nomenclatura zoologică este independentă de cea botanică în sensul că numele dat unui animal nu poate fi anulat pentru motivul că el corespunde literalmente cu numele unei plante. Cînd o ființă este totuși transferată din regnul vegetal în cel animal, denumirea sa botanică este preluată în nomenclatura zoologică cu toate drepturile ei de prioritate. Cînd o ființă este transferată din regnul animal în cel vegetal, atunci denumirea acesteia poate fi folosită mai departe și în nomenclatura zoologică ».

RECOMANDAȚIE

« Să se evite introducerea în Zoologie a numelor de genuri care au fost folosite anterior în Botanică ».

EXPLICAȚIE

Înțelesul acestui articol este că același nume poate fi folosit în Zoologie pentru un animal și în Botanică pentru o plantă. Așa, de pildă, *Balanium* reprezintă în Zoologie numele unui gen de Pteropod cunoscut și din Neozoicul din țara noastră, iar în Botanică, numele unui gen de ferigă tropicală. De asemenea, *Oenanthe* reprezintă un gen de plantă (rom.=joian) din familia *Umbelliferae*, dar și un gen de pasăre (rom. = pietrar).

Înainte de a se stabili această regulă, denumirea genului de Lamellibranchiat *Posidonia*, cunoscut și din Jurasicul mediu de la noi, fusese schimbat în mod inutil în *Posidonomya*, pentru motivul că, în regnul vegetal, acest nume fusese dat anterior unei plante acvatice marine, din familia *Potamogetonaceae*.

Se recomandă, totuși, a nu se introduce în mod conștient în Zoologie, denumiri care fuseseră date anterior pentru plante.

Transferări dintr-un regn în altul au loc, în majoritatea cazurilor, la organisme unicelulare: Protozoare (Flagelate) și Alge. Un exemplu din Paleontologie, mai cunoscut nouă, de o asemenea transferare a unui organism pluricelular, este acela al impresiunilor cunoscute sub numele de *Chondrites*, care mai de mult erau atribuite Algelor brune, iar astăzi sînt clasificate printre Viermi.

Articolul 2

« Denumirea științifică a animalelor este uninominală pentru subgen și pentru toate unitățile sistematice superioare; pentru specie este binominală, iar pentru subspecie trinominală ».

RECOMANDAȚIE

« a) Autorul care publică un nume pentru prima oară, trebuie să exprime clar că acesta este nou. Această exprimare va avea loc însă numai o singură dată și anume cu ocazia primei publicări a numelui respectiv, iar data publicării nu va fi indicată în această primă publicație. b) Un autor care citează numele unui gen, specie sau subspecie, trebuie să indice măcar o singură dată autorul și anul publicației sau să dea indicații bibliografice complete asupra acelei specii ».

EXPLICAȚIE

Este suficient să folosim numele de *Stylodacna* pentru a înțelege, în stadiul actual al cunoștințelor noastre, un grup de specii care alcătuiesc împreună un subgen aparținînd genului *Prosodacna*, de vîrstă pliocenă și actuală. De asemenea, este suficient să întrebuițăm numele *Valenciennius* pentru a caracte-

riza un gen din familia *Lymneidae*, de vîrstă pontiană. Pentru a exprima însă numele unei specii, este necesar să folosim două denumiri, de pildă: *Helix mrazeci*, un Gasteropod pulmonat din Meotianul inferior de la curbura Carpaților. Pentru a denumi o subspecie sînt necesare trei nume: *Corbus corone corone*, pentru cioara neagră sau *Corbus corone cornix*, pentru cioara cenușie.

Genul și specia reprezintă denumiri obligatorii în sistematică, ambele nume trebuind să fie prezente pentru ca specia să fie precizată complet. Din contra, numele subgenului și al subspeciei pot lipsi, ele reprezentînd trepte facultative în sistematică. Ele sînt folosite numai în cazurile cînd genul fiind foarte bogat în variații, este necesar a se face separații amănunțite cu valoare stratigrafică regională sau facială. Astfel, pentru a exprima marea varietate a Limnocardia-ceilor noastre daciene, se face distincție între *Prosodacna* (*Prosodacna*) *neumayri neumayri*, care reprezintă subspecia cu 7—8 coaste înguste și joase, de *Prosodacna* (*Prosodacna*) *neumayri euphrosinae*, subspecie cu numai 5—6 coaste foarte înalte și înguste, descrisă mai întîi de COBĂLCESCU.

Fiecare specie nouă primește, numai la prima publicare a ei, inițialele n.sp. (lat.=nova species), fără numele autorului și fără data publicării. Cînd același autor vorbește, într-o a doua lucrare a sa, de aceeași specie, atunci el, în loc de n. sp. va scrie numele său și eventual anul în care fosilul a fost publicat ca specie nouă. Acest procedeu este menit să indice, fără posibilitate de îndoială, în care lucrare specia este publicată pentru prima oară, fiindcă numai aceasta este valabilă în judecarea sinonimiilor, priorității, etc.

Articolul 3

« Numele științific al animalelor sînt cuvinte latinești sau latinizate, sau cuvinte de origină neclasică, considerate și tratate ca nume latinești ».

EXPLICAȚIE

În cursul secolului al XIX-lea s-a renunțat la folosirea limbii latine pentru textul lucrărilor științifice; totuși, s-a constatat că în denumirea milioanelor de specii actuale și fosile limba latină rămîne un instrument de înțelegere internațională absolut necesar.

Remarcăm că în 1935, botaniștii au prescris reintroducerea obligatorie a limbii latine pentru descrierea speciilor noi de plante, în scopul de a face accesibil diagnosticul noilor specii popoarelor de orice limbă.

Sensul acestui articol mai este acela că, dacă un autor nu dă numelui speciei nou descoperite de el un aspect clasic, atunci specia sa nu este valabilă.

De pildă, dacă cineva ar găsi la Suslănești-Muscel o specie nouă de Clupee pe care ar denumi-o « *Clupea* de la Suslănești » în loc de « *Clupea suslăneștensis* », o asemenea specie denumită greșit este considerată ca inexistentă. Pe cât este posibil, va trebui să dăm numelui nou format, o terminație latinească.

B) DESPRE NUMELE FAMILIEI ȘI AL SUBFAMILIEI

Articolul 4

«Numele familiei se formează prin sufixul *idae*, acel al subfamiliei prin sufixul *inae*, adăogate la rădăcina numelui genului care servește ca tip».

EXPLICAȚIE

Congresele internaționale au reglementat pînă acum numai formarea numelui familiei și al subfamiliei. Între timp s-a introdus în mod curent sufixul *acea* pentru caracterizarea suprafamiliei la Moluște și sufixul *oidea* la Mamifere. Pentru unitățile sistematice superioare suprafamiliei nu s-a putut cădea de acord în alegerea unui sufix unic, astfel că la fiecare încrengătură sufixul este altul, și nu este același nici chiar în interiorul aceleiași încrengături.

Ca exemplu de aplicarea acestui articol, putem arăta că scoica de apă dulce cu cochilia groasă, *Unio*, foarte frecventă în Pliocenul superior de la noi, face parte din subfamilia *Unioninae*, din familia *Unionidae*, suprafamilia *Unionacea*.

La Păsări se obișnuiește ca ordinul să se formeze cu sufixul *formes* (*Galliformes*, *Pelicaniformes*, etc.) dar acest sufix nu este general acceptat, întrucît se folosesc și alte sufixe: *podes* (*Steganopodes*, *Pygopodes*), *ores* (*Gressores*), *opes* (*Meropes*), *ides* (*Alectorides*), etc. La ordinele de Mamifere este frecvent sufixul *a* (*Perissodactyla*, *Artiodactyla*), pentru subordine, sufixul *morpha* (*Hippomorpha*, *Tapiomorpha*), dar și *ia* (*Ruminantia*), etc. Pentru suprafamiliiile Mamiferelor se folosește sufixul *oidea* (*Equoidea*, *Cervoidea*, etc.). În concluzie, nu s-a putut ajunge la stabilirea unor sufixe unice pentru unitățile sistematice superioare familiei.

Dacă o familie este împărțită în subfamilii (cum este cazul Cardiaceelor, din care au fost separate Limnocardiaceele), atunci familia care conține genul tip (în cazul de față, familia *Cardiaceae* cu genul tip *Cardium*) devine fa m i l i e n o m i n a t ă, iar pentru celelalte familii se alege ca tip, alte genuri (familia *Limnocardiaceae* cu genul tip *Limnocardium*).

Dacă mai multe subfamilii sau familii sînt contopite, atunci noua unitate capătă, ca gen tip, genul cel mai vechi care există printre componentele care au fost contopite.

Articolul 5

«Numele unei familii sau subfamilii se va schimba în cazurile cînd numele genului care a fost luat ca tip se schimbă și el».

EXPLICAȚIE

Acest articol impune obligația ca familia să poarte întotdeauna numele genului-tip. Acele nume de familie care n-au fost derivate din numele genului-tip, nu sînt valabile. Aplicarea acestui articol provoacă neconținute modificări de nomenclatură, permițînd ca numele familiilor să fie supuse unor dese schimbări în funcție de modificările taxonomice la care sînt supuse toate categoriile sistematice. El își găsește o aplicare continuă din cauza numeroaselor fărîmițări ale vechilor specii, genuri, familii, etc.

C) DESPRE NUMELE GENULUI ȘI AL SUBGENULUI

Articolul 6

« Numele genurilor și subgenurilor se supun unor reguli și recomandății comune; din punctul de vedere al nomenclurii ele sînt coordonate, adică posedă o valoare egală ».

EXPLICAȚIE

Dacă din punct de vedere taxonomic, genul este supraordonat subgenului, din punct de vedere nomenclatoric ambele trepte sistematice posedă un rang egal. Aceasta înseamnă că numele unui subgen poate apărea o singură dată în regnul animal. Astfel *Tylopoma* și *Daciella*, care figurează ca subgenuri ale genului *Bulimus*, nu mai pot apărea ca subgenuri ale altor genuri. Subgenul, dacă se folosește, este scris între paranteze curbe.

Această măsură s-a luat pentru a se evita instabilitatea în nomenclatură, pentru motivul că părerile sistematicienilor oscilează uneori în jurul problemei, dacă un grup de specii trebuie considerat ca avînd rang de subgen sau de gen. Prin înmulțirea speciilor, subgenurile sînt ridicate la rang de genuri. Invers, un cercetător poate aprecia că un grup oarecare a fost fărîmițat prea mult în specii și subgenuri, astfel că el procedează la o regrupare a speciilor prin transformarea subgenurilor în genuri. Pentru a se evita orice confuzii, s-a decis ca în nomenclatură genul și subgenul să aibă un rang egal.

Articolul 7

« Un nume de gen devine nume de subgen, atunci cînd genul devine subgen, și invers ».

EXPLICAȚIE

Ridicarea la rangul de gen al unui subgen, precum și coborîrea în grad a unui gen în subgen, este un fenomen frecvent în taxonomie. Art. 7, în combinație cu art. 6, pretinde ca asemenea modificări de rang să aibă loc fără confuzii

nomenclatorice. Astfel, dacă un specialist nu este de părere că subgenul *Stylodacna* trebuie considerat ca făcând parte din genul *Prosodacna*, ci-l consideră ca gen independent (cum de altfel a și fost cazul în trecut), atunci numele de *Stylodacna* nu este necesar a fi schimbat.

Articolul 8

« Numele genului constă dintr-un singur cuvînt, care poate fi simplu sau compus: el este scris cu inițială mare și este folosit ca substantiv în cazul nominativ singular ».

Exemple: *Congerina*, *Unio*, *Hydrobia*, *Viviparus*, etc.

RECOMANDAȚIE

« Ca nume de gen, pot fi folosite următoarele feluri de cuvinte:

a) Substantive grecești, pentru care vom urma regulile de transcriere latinești: *Melanopsis*, *Physa*, *Ancylus*, *Paradoxides*, etc.

b) Cuvinte grecești compuse, în care atributivul precede componenta principală: *Pithecanthropus*, *Orthoceras*, *Ichthyosaurus*, *Archaeopteryx*, etc.

c) Substantive latinești: *Fusus*, *Oliva*, *Bulla*, etc.

d) Cuvinte latinești compuse: *Semifusus*, etc.

e) Cuvinte derivate din grecește sau latinește, exprimînd un diminutiv, o asemănare, etc.: *Turritella*, *Lingula*, *Nucula*, *Hyriopsis*, etc.

f) Nume mitologice sau de eroi: *Venus*, *Clymenia*, *Amaltheus*, etc.

g) Nume de persoane folosite în antichitate: *Melania*, *Cleopatra*, etc.

h) Nume de persoane din timpurile moderne (în semn de dedicație), cărora li se adaugă sufixele *ius*, *ia*, *ium*, dacă se termină cu o consoană: *Parkinsonia*, *Neumayria*, *Oppelia*, *Valenciennius*, etc., sau sufixele *us*, *a*, *um*, dacă se termină în vocale: *Blainvillea*, etc.

Dacă se termină în *a* primesc terminația *ia*; exemplu: *Danaia*. De la numele unor persoane, formate din două cuvinte, se va folosi unul singur. Exemplu: *Edwardsia* (pentru MILNE-EDWARDS), etc. ¹⁾.

¹⁾ La noi, un eventual gen sau specie nouă nu s-ar putea numi, deci: *Popescu-Voiteștia*, ci simplu *Voiteștia*. Numele de persoane nu sînt potrivite pentru a forma cuvinte compuse. Totuși, cu 4—5 decenii în urmă, cînd sistematica Neoammonideelor era în plină evoluție și se căutau sute de nume noi pentru a denumi genurile nou înființate, au fost introduse nume, ca: *Douvilléceras*, *Gaudryceras*, *Kosmaticeras*, etc. Acestea, odată întemeiate, rămîn bune ca atare.

- i) Nume de vapoare, ca: *Challengeria*, *Argo*, etc.
- j) Cuvinte formate dintr-o împerechere arbitrară de silabe: *Neda*, *Salifa*, etc.
- k) Nume formate dintr-o anagramă a unui cuvînt existent: *Dacelo*, *Verlusia*, *Linopas* ».

EXPLICAȚIE

Se pot folosi cuvinte compuse cu anumite sufixe pentru a exprima apartenența la unele grupe sistematice (genuri, familii, ordine, etc.). De exemplu: — *aster* (*Rumanaster*, *Siluraster*, *Devonaster*, etc.) pentru Asteroide; — *crinus* (*Cupressocrinus*, *Cyathocrinus*, *Apiocrinus*, etc.) pentru Crinoide; — *phyllum* (*Goniophyllum*, *Cyathophyllum*, etc.), — *smilia* (*Placosmilia*, *Trochosmilia*, etc.), — *phyllia* (*Stephanophyllia*, *Dendrophyllia*, etc.), — *astrea* (*Thamnastrea*, *Helias-trea*, etc.) etc. pentru Coralieri; — *care*, — *pyge*, — *cephalus* (*Eurycare*, *Ceratopyge*, *Dicellocēphalus*, etc.), pentru Trilobiți; — *ites*, (*Goniatites*, *Prolobites*, *Norites*, *Ceratites*, etc.) etc. pentru Ammonoidee; — *aspis* (*Cephalaspis*, *Pteraspis*, *Palaeaspis*, etc.) etc. pentru Peștii ostracodermi (=Agnati). Totuși, aceste sufixe nu sînt folosite numai pentru cîte o singură unitate sistematică. De exemplu: *ites* este folosit și în Paleobotanică pentru a indica o înrudire: *Pinites* (cu *Pinus*) *Zamites* (cu *Zamia*), etc.

Dacă pentru un gen sau specie nouă alegem numele unei persoane este necesar să nu uităm recomandarea făcută chiar de LINNÉ, că trebuie să fim foarte prudenți în asemenea alegeri și conștienți de răspunderea pe care ne-o asumăm. Numai meritele bine stabilite ale unui cercetător sau concursul prețios pe care l-a dat cineva în executarea unui studiu, ne îndreptățesc să-i eternizăm memoria folosindu-i numele pentru genuri sau specii noi, bine documentate. În cazurile în care s-a procedat cu prea multă ușurință este posibil ca ambele părți — atît acela care a dat numele, cît și acela al cărui nume a fost folosit — să ajungă în situații delicate și neplăcute.

Un nume de gen sau de subgen care ar fi publicat în alt caz decît nominativul singular, este considerat ca inexistent. Astfel, dacă JEKELIUS, în lucrarea sa asupra faunei sarmato-pliocene de la Soceni, ar fi numit genul, nou înființat, *Soceniae*, în loc de *Socenia*, atunci numele *Soceniae* ar fi considerat ca inexistent și disponibil de a fi folosit mai tîrziu cu formularea lui exactă de *Socenia*.

Inițiala mare a numelui genului provine din obiceiul de a scrie astfel numele proprii în textele latinești scrise înaintea secolului al XIX-lea, și este practic pentru a fi distins ușor de numele speciei în cazurile cînd acestea prezintă asemănare. Vom scrie deci: *Parkinsonia parkinsoni*, *Peregrinella peregrina*, *Mantelliceras mantelli*, etc.

Ultimele două recomandări (8 *j* și *k*) sînt date pentru a ușura dezvoltarea în viitor a nomenclaturii și pentru a putea fi acceptate chiar și acele cuvinte care au ortografie eronată, datorită unei greșeli de tipar, de transcriere, etc.

O altă recomandare care se mai face este aceea de a nu se stabili un nume nou de specie, gen, etc., fără a se indica originea lui (nume de persoană, de localitate, etc.) sau etimologia lui. Asemenea indicații vor permite viitorilor cercetători să știe genul atribuit de autor cuvîntului nou format.

Articolul 9

« Dacă un gen este subdivizat în subgenuri, atunci numele subgenului tipic este același ca și al genului (vezi art. 25) ».

EXPLICAȚIE

Acel subgen care conține genul-tip reprezintă subgenul tipic. Dacă ar fi permis ca subgenul tipic să poarte un alt nume decît acela al genului, atunci, în cazul unei noi ridicări a subgenului la gradul de gen, numele inițial al genului ar dispărea, ceea ce ar fi greșit.

Astfel, dată fiind marea variabilitate a Limnocardiaceelor de talie mare din Pontian și Dacian, genul *Prosodacna* a fost împărțit recent în două subgenuri, *Prosodacna* și *Stylodacna*, după cum cochilia se prezintă la exterior cu coaste bine dezvoltate sau sînt aproape netede. Subgenul tip al genului *Prosodacna* nu poate fi denumit altfel decît *Prosodacna* (*Prosodacna*), spre deosebire de cel de al doilea subgen, netipic, care este *Prosodacna* (*Stylodacna*).

Alte genuri sînt împărțite în mai multe subgenuri. Această împărțire este necesară pentru a exprima adeseori realități filogenetice, biogeografice sau stratigrafice. Într-adevăr, în interiorul unui gen bogat în specii, acestea se grupează întotdeauna cîte mai multe la un loc pe baza gradului de înrudire mai apropiată, a provinciei pe care o populează, etc. Dacă fiecare din aceste grupe de specii ar fi ridicate la rang de gen, fără a se folosi unitatea sistematică intermediară — subgenul — atunci n-ar fi evidentă unitatea totuși existentă, a tuturor acelor specii.

Articolul 10

« Dacă este necesar a se indica numele subgenului, acesta trebuie pus în paranteze curbe între numele genului și acel al speciei ».

Exemplu: *Prosodacna* (*Stylodacna*) *sturi*, *Theodoxus* (*Calvertia*) *slavonicus*, etc.

EXPLICAȚIE

Există numeroase genuri unitare, ale căror specii, deși numeroase, nu pot fi grupate mai multe la un loc în subgenuri. Astfel, în formațiunile de la noi este cazul genurilor: *Viviparus*, *Hydrobia*, *Congeria*, etc. Nomenclatura speciilor aparținând acestor genuri este simplă: *Viviparus rumanus*, *Congeria rhomboidea*, etc. Alte genuri constau din specii atât de numeroase și variate încât au putut fi grupate în subgenuri: *Melanopsis* (*Melanopsis*) *decollata*, *Melanopsis* (*Lyrcaea*) *omusta*, *Melanopsis* (*Canthidomus*) *soubeirani* sau *Psilunio* (*Psilunio*) *subrecurvus*, *Psilunio* (*Quadrula*) *stefanescui*, *Psilunio* (*Cuneopsidea*) *sculptus*, etc.

Remarcăm, totuși, că indicarea subgenului are mai mult o importanță sistematică, ea nu este obligatorie și poate fi neglijată când ne referim numai în mod general la acea specie. Parantezele curbe, situate imediat după numele genului, nu pot să indice altceva decât numele unui subgen. Întrebuintarea parantezelor curbe, în această poziție, în orice alt scop, este de natură să inducă în eroare.

D) DESPRE NUMELE SPECIEI ȘI AL SUBSPECIEI

Articolul 11

«Numele speciilor și al subspeciilor se supun acelorași reguli și recomandări; din punct de vedere nomenclatoric sînt coordonate, adică de aceeași valoare».

EXPLICAȚIE

Unei subspecii noi nu i se poate da un nume care mai este folosit pentru o specie sau subspecie din același gen, indiferent cărui subgen ar aparține. Conform acestui articol subspecia este pusă, din punct de vedere nomenclatoric, pe o treaptă egală cu specia. Această măsură a fost luată pentru a nu se produce confuzii cu ocazia eventualelor ridicări ale subspeciilor la grad de specii sau, din contra, prin retrogradarea unei specii în subspecie. Pentru ca specialiștii să nu fie stînjiți în exprimarea punctului lor de vedere taxonomic, a trebuit să se ia aceste măsuri nomenclatorice, în scopul evitării oricăror confuzii.

Subspecia este o categorie facultativă, care poate să lipsească din determinări. Când un animal este denumit prin trei nume scrise fără folosirea vreunei paranteze, atunci locul al treilea îl ocupă subspecia, care nu se scrie niciodată în paranteză. Subspecia este categoria taxonomică cea mai mică. Mai de mult, când termenul de subspecie nu se folosea, pentru categoriile sistematice inferioare speciei se foloseau termenii de: rasă, ram, varietate, mutație, formă și aberație. Astăzi, renunțându-se la ele, totul s-a înlocuit prin termenul subspeciei, fără a se mai recunoaște vreo valoare sistematică raselor, mutațiilor, aberațiilor, etc.

Dacă în trecut sau astăzi, un autor vrea să introducă pentru materialul determinat de el, o categorie sistematică inferioară speciei, ori cum ar fi denumită aceasta de autor, ea corespunde subspeciei.

Articolul 12

« Numele unei specii devine nume de subspecie, dacă specia devine subspecie și invers ».

EXPLICAȚIE

Acest articol exprimă aceeași idee ca și art. 6, în care era vorba despre gen și subgen. Această dispoziție s-a luat în scopul de a ușura crearea de subspecii noi, pe socoteala unei specii vechi, al cărui conținut a căpătat un volum prea mare. Pentru a menține o vedere de ansamblu asupra sistematicii unui grup de animale, este preferabil să dispunem de un număr redus de genuri, pe care să le divizăm în subgenuri, specii și subspecii, decât să împărțim acel grup într-un mare număr de genuri, care să nu spună nimic asupra legăturilor de înrudire dintre ele.

Articolul 13

« În timp ce numele de specii derivate din nume de persoane se pot scrie, în calitate de substantive, și cu inițială mare, toate celelalte nume de specii se scriu numai cu inițială mică ».

Exemple: *Psilunio Brandzae* sau *Ps. brandzae*, *Helix Mrazeci* sau *H. mrazeci*, *Congerina rumana*, *Viviparus bifarcinatus*.

EXPLICAȚIE

Pînă la stabilirea regulilor de nomenclatură, în lipsa unor indicații asupra felului cum să fie scrisă inițiala speciei, se foloseau diferite reguli, a căror aplicare în practică ducea la confuzii. Pentru simplificare s-a luat hotărîrea ca toate numele de specii să fie scrise cu minusculă, singura excepție care s-a făcut este aceea prin care s-a permis de a se scrie cu majusculă numele de persoane folosite ca substantive. Totuși, paleontologii preferă să scrie cu minusculă și numele de persoane, deoarece aceasta le permite, în stratigrafie o exprimare mai precisă. Astfel, cînd vom vorbi de « stratele cu *Parkinsonia* » vom înțelege un complex cuprinzător aparținînd Doggerului, în timp ce dacă vom vorbi de « stratele cu *parkinsoni* » vom înțelege numai pachetul subțire în care apare această specie.

Rezultatele bune pe care le-a dat în Zoologie scrierea numelui speciei cu minusculă, a determinat în ultimul timp și pe botaniști să introducă aceeași regulă, chiar cînd numele speciei derivă din nume de persoane.

Articolul 14

« Numele de specii sînt:

a) Adjective, care trebuie acordate în gen cu numele genului », de ex.¹⁾: *Viviparus moldavicus*, *Ervilia minuta*, *Lymnocardium sub-squamulosum*.

b) Substantive la nominativ, ca apozitie la numele genului, de ex.: *Cerithium nympha*.

c) Substantive la genetiv, *Prosodacna savae*, *Pyrgula eugeniae*.

La formarea unui nume care reprezintă o dedicație uneia sau mai multor persoane urmează genetivul conform regulilor de declinare latină, dacă numele persoanelor sînt folosite și declinate în limba latină. Exemplu: *Prosodacna neumayri euphrosinae*.

Dacă o specie este dedicată unei persoane care posedă un nume de proveniență modernă, atunci genetivul se formează prin adăogirea la numele întreg al persoanei, a unui «i», în cazul cînd persoana este un bărbat și a unui «ae» cînd persoana este o femeie, chiar cînd acestea posedă o formă latină. Se va folosi forma corespunzătoare a genetivului plural cînd numele speciei se referă la mai multe ființe cu același nume ».

Exemple: *Helix mrazeci*, *Theodoxus stefanescui*, *Neritina constantiae*, *Pupilla muscorum*, etc.

RECOMANDAȚIE

« Cel mai potrivit nume de specie este un adjectiv latinesc scurt, sonor și ușor de pronunțat ».

Exemple: *Phyllocardium planum*, *Dreissena polymorpha*, etc. Totuși, pot fi folosite și cuvinte latinizate, de origine neclasică sau compuse.

« Se va evita introducerea numelor: *typicus*, *typus*, *typicalis*, ca nume noi pentru specii și subspecii, deoarece mai tîrziu, asemenea nume pot da ușor ocazie la confuzii. »

¹⁾ Fosilele date ca exemplu sînt specii ce se găsesc la noi.

EXPLICAȚIE

În general, pentru formarea numelor de specii sînt valabile aceleași indicații care au fost date în art. 8 pentru formarea numelor de genuri. Sînt permise deci și asociații arbitrare de silabe. Se vor evita cuvintele latinești sau grecești compuse și lungi, în scopul de a se da o caracterizare cît mai completă a speciei. Numele de specii, compuse din mai mult decît două cuvinte, sînt și greu de memorat.

Recomandația de a se evita denumirile *typus*, *typicalis*, etc. se bazează pe constatarea că prea adeseori speciile caracterizate astfel sînt depășite mai tîrziu de altele, care sînt mai « tipice » pentru genul respectiv, fără ca ele să poarte acest nume. De asemenea, denumirea de *primigenius* (lat. = primul născut) nu corespunde adeseori apariției primei specii în cadrul genului respectiv. Acesta este cazul lui *Elephas primigenius* (mamutul), *Bos primigenius* (bourul), *Homo primigenius* (*H. neanderthalensis*), care nu sînt primele specii din neamul lor. Denumiri ca « *rumanus* », etc. sînt nepotrivite dacă apar prea deseori și mai ales în familii înrudite (ex.: *Viviparus rumanus*, *Lithoglyphus rumanus*, *Emmericia rumana*, *Gyraulus rumanus*, *Unio rumanus*, *Leptanodonta rumana*, *Congerium rumana*, *Prosoedacna rumana*, etc.), toate aparținînd Moluștelor.

Specia nu se acordă în gen cu subgenul, cu toate că ea vine imediat după acesta, ci cu genul. Astfel vom spune: *Theodoxus* (*Calvertia*) *slavonicus* sau *Bulinus* (*Tylopoma*) *speciosus*.

Articolul 15

« Nume de specii care constau din mai multe cuvinte nu fac excepție de la art. 2, dacă aceste cuvinte formează un singur nume (pentru că, de pildă, persoana căreia i se dedică specia sau obiectul folosit pentru comparație posedă el însuși un nume compus). În acest caz cuvintele care reprezintă numele speciei se vor uni printr-o trăsătură de unire sau vor fi scrise într-un singur cuvînt. Vor fi evitate cuvintele care se anulează reciproc, denumind, de pildă, o specie nouă: *rudis* (aspră) *planusque* (și netedă) ».

EXPLICAȚIE

Pentru a evita confuzii vom prefera să scriem într-un cuvînt numele compuse ale speciilor noi. Chiar cînd inițial numele compus al unei specii vechi a fost scris separat, conform uzanței folosită tot mai mult în ultimul timp noi îl vom scrie de aci în colo, la un loc.

Exemple: nu *cornu-pastoris* ci *cornupastoris*, nu *cor-anguinum* ci *coranguinum*, etc.

Articolul 16

« Denumirile geografice își păstrează forma în calitate de substantive proprii, fiind prevăzute cu sufixul genitivului, sau urmează a fi transformate în adjective ».

EXPLICAȚIE

Se recomandă, dar nu este obligatoriu, ca sufixul *-ensis* (= *iensis*) să fie folosit numai pentru orașe și sate, în nici un caz pentru nume de persoane. Pentru primele două categorii de nume geografice se pot folosi și sufixele, *-amus*, *-ana*, *-anum* și *-ius*, *-ia* *-ium*.

Exemple: *Helix tutovana*, *Psilunio doljiensis*, *Pirenella caspia*.

Articolul 17

« Când este necesar să se indice numele subspeciei, acesta se va scrie după numele speciei, fără intervenția vreunui semn oarecare ».

Exemple: *Viviparus neumayri popescui*, *Phyllicardium planum lunae*, etc.

EXPLICAȚIE

Nomenclatura zoologică nu recunoaște vreo categorie sistematică inferioară subspeciei. De aceea, denumirile folosite mai de mult, precum: mutație, variație, etc., chiar dacă sînt folosite de taxonomie, nu sînt cuprinse în numele animalului. De altfel, aceste denumiri posedă semnificații evolutive, care nu sînt identice la cercetătorii din diferite timpuri, diferite țări și curente biologice. Nomenclatura botanică este mult mai bogată în categorii sistematice, ea admitînd varietăți, forme, rase, etc.

Noțiunea de subspecie posedă un caracter neutru și nu exprimă altceva decît separația morfologică cea mai mică.

Mai de mult, numele subspeciei era însoțit de prescurtarea « subsp. ». Astăzi, cînd numele subgenului nu este obligatoriu — și în cazul cînd este folosit se scrie între paranteze curbe — numele liber care ocupă locul al treilea este rezervat pentru subspecie, dacă indicarea acesteia este posibilă și necesară. Numele subspeciei este acordat în gen cu numele genului și nu cu acel al subgenului, care poate lipsi.

Exemplu: *Bulimus (Daciella) carinatus carinatus*, Gasteropod din Dacianul inferior.

Articolul 18

« Indicarea bastarzilor poate fi răcută în diferite moduri; în toate cazurile, numele masculului precedă pe acela al femeiei, cu sau fără adăugirea semnului indicator al sexului.

a) Numele ambilor părinți este indicat prin semnul înmulțirii ($\times$).

Exemplu: *Capra hircus* ♂ $\times$ *Ovis aries* ♀ sau *Capra hircus* $\times$ *Ovis aries* sînt moduri de indicare la fel de valabile.

b) Bastarzii pot fi indicați tot așa de bine sub formă de fracție, al cărei numărător reprezintă masculul și numitorul femela.

Exemplu: $\frac{Capra\ hircus}{Ovis\ aries}$

Acest fel de a scrie este preferabil pentru motivul că permite să adăugim, la nivelul liniei, numele autorului care a stabilit într-o publicație existența bastardului.

c) Ultimul fel de scriere va mai fi folosit cînd unul dintre părinți este însăși bastard.

Exemplu: $\frac{Tetrao\ tetrax \times Tetrao\ urogallus}{Gallus\ gallus}$

Dacă în acest caz voim să evităm fracția, putem folosi paranteze curbe pentru indicarea bastardului.

Exemplu: $(Tetrao\ tetrax \times Tetrao\ urogallus) \times Gallus\ gallus$.

d) În cazul cînd părinții unui bastard nu sînt cunoscuți, vom folosi în mod provizoriu numele speciei ca și cînd ar fi vorba de o specie adevărată și nu de un hibrid, punînd însă semnul înmulțirii ($\times$) înaintea numelui genului ».

Exemplu: $\times Cyprinus\ carpio$ L.

EXPLICAȚIE

Din textul acestui articol reiese că aplicația lui este limitată la speciile actuale, întrucît asemenea amănunte sînt foarte greu de sesizat la materialul fosil. În consecință, exemplele au fost date numai dintre speciile actuale.

E) DESPRE FORMAREA ȘI SCRIEREA NUMELOR DE ANIMALE

Articolul 19

« Numele animalelor își păstrează ortografia lor inițială, cu excepția cazurilor când sînt greșeli evidente de scris sau de tipar sau o greșală de transcriere ».

RĂCOMANDAȚIE

« Pentru a se ușura citirea lucrării, este bine ca numele animalului să fie scris cu litere de alt caracter decît textul. În lucrările de Geologie și Paleontologie s-a introdus obiceiul ca fosilele să se scrie întotdeauna cu litere cursive. Același lucru se recomandă și pentru speciile actuale ».

EXPLICAȚIE

Articolul se referă numai la scrierea inițială a numelui, fiindcă pentru nomenclatură, orice greșală întîmplată ulterior se consideră ca inexistentă. Dacă cineva scrie mai tîrziu, din greșală, numele speciei altfel decît a fost scris de către descoperitorul ei, numele greșit nu este legitim și nici nu ne oprește să-l folosim pentru un alt animal. O greșală făcută nu creează, deci, vreun drept nou și nu sîntem obligați să o repetăm.

Astfel COBĂLCESCU, ocupîndu-se de Limnocardiaceele daciene, a descris specia *Psilodon porumbari*, astăzi considerată ca subspecie și numită *Prosodacna* (*Prosodacna*) *haueri porumbari*. Intemeietorul, dedicînd această specie inginerului R. C. PORUMBARU, ar fi trebuit să o denumească « *porumbarui* » (asemenea speciei *Psilunio porumbarui*, întemeiată de TOURNOUËR) și numai o greșală de tipar a făcut ca ea să apară sub numele specific de « *porumbari* ». Această greșală inițială nu poate fi rectificată nici chiar de autor în a doua lucrare a sa, cu atît mai puțin de noi astăzi. Dacă totuși este absolut necesar să se rectifice numele greșit al unei specii, aceasta o poate face numai comisia permanentă pentru nomenclatură. Datorită însă numărului mereu crescînd al numelor care trebuie găsite pentru animalele noi descoperite, nici comisia nu-și exercită acest drept.

Permisiunea care se dădea specialiștilor, înainte de stabilirea legilor de nomenclatură, de a rectifica asemenea denumiri greșite, n-a dus la rezultatul așteptat, întrucît pentru același nume greșit au fost propuse numeroase alte nume, dar nici unul n-a reușit să se impună asupra celorlalte, și confuzia creștea. Regulile de nomenclatură nu se opun ca o specie, care, în intenția autorului, urma să se numească, de exemplu, *albus*, să poarte totuși numele de *altus*, *allus*, etc. Asemenea specii rămîn valabile, dacă nu pentru alt motiv, cel puțin ca o « reuniune arbitrară de litere », fapt pe care regulile de nomenclatură îl admit.

Interzicerea de a se modifica numele dat de către descoperitorul unei specii merge pînă acolo, încît astăzi nu ne este permis să modificăm ortografia de «*radmanesti*» dată mai multor specii (*Prososthenia radmanesti*, *Gyraulus radmanesti*, etc.) de FUCHS, după localitatea Rădmănești (raion Lugoj) conform vechii ortografii Radmanest, cu toate că ortografia numelui în limba romînă a acestui sat este alta. O specie nouă denumită astăzi după această localitate, s-ar denumi «*rădmăneștii*» sau «*rădmăneștensis*».

Articolul 20

« La formarea unor nume împrumutate din limbile care folosesc alfabetul latin, se va păstra ortografia inițială, inclusiv literele, așa cum sînt scrise acestea ».

Exemple: *polițioanei*, *soceni* (pentru *Calliostoma*, etc.), *gherguțai* (pentru *Cardium*), *vasárhelyi* (pentru *Brotia*), *dyborskii* (pentru *Caspia*), *šulekianus* (pentru *Planorbarius*), etc. (vezi JEKELIUS și WENZ).

RECOMANDAȚIE

« Prefixele «*sub*» și «*pseudo*» vor fi puse numai înaintea adjectivelor și substantivelor și anume «*sub*» celor latinești și «*pseudo*» celor grecești. Ele nu vor fi folosite niciodată la nume de persoane ».

Exemple: *Congerina subglobosa*, *Anodonta subundata*, *Melanopsis pseudopygmea*. Nu sînt recomandabile însă denumiri ca *Psilunio subhoernesii*, *Neritina pseudograteloupana*, etc., dar odată introduse, ele sînt menținute.

« Sufixe ca: *oides* și *ides*, vor fi folosite numai la substantive latinești sau grecești și niciodată la nume de persoane ».

Exemple: *Pirenella disjunctoides*, *Psilunio cymatoides*, etc.

Speciile noi pentru care se folosesc nume de persoane cu literele *ă*, *ö* și *ü* se vor scrie de preferință cu *ae*, *oe* și *ue*. Astfel, în loc de *mülleri* se recomandă a se scrie *muelleri*. Este util a se face această recomandatie și pentru numele geografice ».

EXPLICAȚIE

Taxonomia simte nevoia ca relațiile genetice sau morfologice ale unui gen sau specii noi cu alta mai veche să fie exprimate chiar și în numele care i se dă. În acest scop ne stau la dispoziție prefixe, precum: *supra*, *para*, *pseudo*, *post*, *sub*, etc., sau sufixe, precum: *ides*, etc.

Exemple: *Psilunio subrecurvus*, *Unio subatavus*, *Helix (Helix) lucorum supra-levantina*, *Replidacna procarpatina*, etc.

F) DESPRE NUMELE AUTORULUI

Articolul 21

« Se consideră ca autor al unui nume științific acea persoană care l-a publicat pentru prima dată însoțindu-l de o indicație, definiție sau descriere. Când însă din publicație reiese clar că nu acela care a publicat, ci o altă persoană este creatoarea, atît a numelui, cît și a indicației definiției sau descrierii, atunci ultimul contează ca autor al numelui ».

EXPLICAȚIE

Acela care-și dă seama că un gen sau o specie este nouă, chiar cînd o descrie și o figurează în condiții perfecte, nu poate fi considerat ca autor dacă nu i-a dat și un nume. Numai autorul nomenclatoric va fi asociat la numele genului și al speciei și responsabil de valabilitatea sa.

Se cunosc cazuri în care unii cercetători pot fi considerați numai ca autori științifici, întrucît au contribuit în mod esențial la rezolvarea problemelor de taxonomie ale unor grupe de animale, fără însă a fi dat vreo denumire animalelor descoperite. De aceea este necesar să indicăm după fiecare specie și autorul ce a descris animalele, pentru motivul că astfel putem afla ușor publicația în care se găsește diagnosticul acestora.

Autorul unei publicații este considerat ca autor al numelor noi publicate în ea. Dacă, de pildă, cineva publică sub numele său notițele primite de la un explorator, cu descrierea unor animale descoperite, cărora le dă și nume, el își ia răspunderea în fața opiniei specialiștilor pentru textul publicației și, în consecință, este autorul acelor nume noi.

Articolul 22

« Cînd este necesar ca la numele unui animal să anexăm numele autorului, acesta se scrie fără interpunerea vreunui semn. Dacă mai sînt necesare alte adaosuri (anul, n.sp., emend., sensu stricto, etc.), acestea urmează după numele autorului, însă sînt separate de acesta printr-o virgulă sau puse în paranteză ».

Exemple: genul *Melanopsis* FÉRUSAC, 1807; sau genul *Linnocardium* STOLICZKA, 1870.

EXPLICAȚIE

Numele autorului este un component inseparabil al numelui animalului. El va fi folosit mai ales în titluri și în tabla de materie, dar se recomandă a nu fi întrebuințat în cuprinsul textului. În mod obișnuit, numele autorului se scrie prescurtat; totuși pentru Paleontologie nu există un normativ de prescurtări

general admis. De aceea, unii sînt de părere ca în cazul cînd indicarea numelui autorului are importanță acesta să se scrie întreg; cînd nu este necesar, se va renunța la el.

În titlul lucrărilor se va evita a se da și numele autorului speciei pentru a nu se produce confuzii cu numele autorului lucrării.

Indicația concomitentă de n.sp. sau n.gen. cu numele autorului, nu poate avea loc în nici un caz. Astfel, I. SIMIONESCU, întemeind în 1907 specia sa nouă *Perisphinctes romanicus* n.sp., nu adaogă și numele său în această primă lucrare. În toate celelalte lucrări ale sale, autorul este obligat să adaoge la numele speciei pe al său, de data aceasta însă fără prescurtarea n.sp., pentru a nu se produce confuzii asupra datei cînd a fost stabilită specia respectivă.

În afară de numele autorului, este necesar a se indica, cel puțin odată în fiecare lucrare, și anul înființării speciei noi. Între autor și an nu se pune virgulă, deoarece s-a constatat că aceasta poate da naștere la confuzii.

Articolul 23

« Dacă o specie este transferată de la genul în care a fost pusă de autorul ei la alt gen, sau dacă specia este atribuită ulterior altui gen decît aceuia în care a fost publicată inițial, atunci numele autorului speciei se păstrează, dar se scrie între paranteze curbe».

Exemplu: *Unio condai* PORUMBARU 1881 a devenit astăzi *Psilunio* (*Psilunio*) *condai* (PORUMBARU), WENZ 1931. Cu cîteva zeci de ani în urmă, aceasta se exprima printr-un « sp. » adăogat numelui autorului. Deci *Hoplites angulicostatus* D'ORB. sp. exprima mai de mult că numai specia îi aparține lui D'ORBIGNY.

Alte exemple: *Psilodon heberti* COBĂLCESCU 1883 și *Prosodacna* (*Stylo-dacna*) *heberti* (COBĂLCESCU), WENZ 1931 sau *Helix tutovana* SEVASTOS 1922 și *Campyleea* (*Dinarica*) *tutovana* (SEVASTOS), WENZ 1926.

Articolul 24

« Dacă o specie este divizată în mai multe specii, atunci specia cu conținut restrîns care păstrează numele vechi poate să exprime în nomenclatura ei, în afară de numele autorului speciei inițiale, și numele autorului care a făcut împărțirea speciei ».

EXPLICAȚIE

Cercetările zoologice și cele paleontologice devenind cu timpul tot mai amănunțite, s-a putut constata adesea că unele din speciile stabilite cu zeci de ani în urmă au fost delimitate prea larg și că reprezintă în realitate un grup de specii. Specia, astfel împărțită, constă astăzi dintr-o specie care-și păstrează

numele vechi, și dintr-una sau mai multe specii care primesc nume noi. În această situație, specia veche, înainte de împărțire, posedă un volum mai cuprinzător în comparație cu specia nouă, care a rămas cu același nume, dar are un conținut mai restrâns. Pentru a exprima că este vorba de specia care și-a păstrat numele vechi, dar posedă o delimitare mai restrânsă, folosim cuvîntul latin *«partim»*, urmat de autorul împărțirii acelei specii. Această precizare se folosește, în special, în primii ani după împărțirea speciei, mai târziu fiind subînțeles că trebuie să lucrăm cu specia în noul ei înțeles. Exemple de acest fel sînt numeroase, mai ales printre Ammoniți.

G) DESPRE LEGEA PRIORITĂȚII

Articolul 25

« Nume valabil al unui gen sau al unei specii este numai acela cu care genul sau specia au fost denumite la început, cu condiția, ca:

- a) Acest nume să fi fost publicat înainte de 1 ianuarie 1931 și să fi fost însoțit de o indicație, de o definiție sau de o descriere;
- b) Autorul să fi ținut seama de regulile nomenclaturii binare;
- c) Deasemenea nici un nume de gen sau de specie, publicat după 31.XII.1930, nu va fi admis și nici nu este valabil, atît timp cît n-a fost publicat în una din situațiile următoare:

α) Cu un rezumat al însușirilor (echivalent cu o diagnoză, o precizare a noțiunii, o descriere prescurtată), care caracterizează și delimitează genul sau specia față de alte genuri sau specii;

β) Cu indicații bibliografice suficiente, din care să reiasă măcar pe scurt caracterele (echivalent cu o diagnoză, o precizare a noțiunii, o descriere prescurtată) sau, în sfîrșit,

γ) cînd este vorba de numele unui gen, dacă acesta nu este caracterizat printr-un anumit genotip (specia tip) bine stabilit ».

EXPLICAȚIE

Din acest articol reies condițiile severe impuse pentru speciile publicate după 1.I.1931, în scopul ca ele să poată fi acceptate ca legitime. Aceste condiții au fost impuse pentru a se evita viitoare confuzii, a căror lămurire dă adeseori mai mult de lucru decît o cercetare însăși studiul unor specii noi. Hotărîrea a fost luată cu ocazia Congresului Zoologic Internațional din 1927 și s-a dat timp suficient (doi ani și jumătate) pentru a fi cunoscută și pusă în aplicare strictă.

Hotărîrea n-a fost luată cu efect retroactiv, deoarece s-ar fi pus în discuție numeroase numiri, care, în timpul mai scurt sau mai lung cît circulaseră, căpătaseră o acceptare largă. Congresul a hotărît, deci, să fie indulgent cu trecutul și cît se poate de strict cu viitorul.

Genul sau specia nouă, pentru a fi valabile, trebuie să fie publicate în scopul de a căpăta o răspîndire largă printre specialiști, care să o poată supune discuțiilor. Deci, prin «publicare» nu se înțelege numai tipărirea numelui speciei, etc., cît mai ales răspîndirea numelui, întrucît o specie care a văzut «lumina tiparului», dar lucrarea a rămas ascunsă și nu ajunge în mîinile specialiștilor, nu poate fi considerată ca publicată valabil.

Conferințele publice, etc., precum și manuscrisele nepublicate ale tezelor de doctorat, depuse la secretariatele facultăților, nu sînt acceptate ca publicații valabile, primele fiindcă nu sînt tipărite, cele din urmă pentru că nu sînt accesibile tuttora, neputînd fi răspîndite prin librării. Cu toate că eventualele genuri sau specii noi descrise într-o teză de doctorat nepublicată, reprezintă meritul necontestat al aceluia cercetător, totuși nu este permis să ținem în loc cercetările altor specialiști pînă la publicarea acelei teze de doctorat.

Publicații anonime, deci lipsite de semnătură, care ar conține eventual descrierea unor specii noi, sînt considerate în nomenclatură ca inexistente. Referatele, publicate chiar în reviste de specialitate, nu au puterea de a reprezenta și a înlocui însuși publicația conținînd forme noi, întrucît sub această formă ele se sustrag ușor atenției generale.

Principiul priorității este una din regulile fundamentale ale nomenclurii zoologice, el stînd de asemenea și la baza nomenclurii botanice. El asigură numelui dat în condiții corecte, cele două caracteristici principale pe care trebuie să le aibă: permanență și acceptare generală. Înainte de 1905, cînd acest principiu a fost stabilit împreună cu primele reguli de nomenclatură, pentru unele genuri sau specii erau în circulație zeci, uneori chiar peste o sută de nume, iar specialiștii duceau între ei o dispută interminabilă, care nume să fie singurul valabil. Unii susțineau că un anumit nume este mai sonor, alții că un alt nume este mai corect din punct de vedere filologic, unii că numele susținut de ei posedă deja o mare răspîndire sau că alt nume este susținut de specialiștii cutărei țări, etc. Cîteodată, se găseau chiar cercetători care, în intenția de a-i împăca pe ceilalți toți, propuneau pentru acel animal un nume nou, în plus.

Pentru a se pune capăt în mod imparțial, și tot odată definitiv, acestor dispute, s-a hotărît că singurul nume valabil și îndreptățit să circule este acela care a fost publicat mai întîi, cu rezerva de a fi fost stabilit în condiții corecte. Acest principiu a reușit într-adevăr să introducă în scurt timp ordine în haosul care exista înainte de 1905 și astăzi nimeni nu mai încearcă să dea un nume nou unui animal descoperit și denumit cu mult timp înainte, știind că face aceasta în zadar.

În caz că pentru un animal nou au fost date două nume deosebite în același an, se va avea în vedere luna publicării, iar dacă și aceasta ar coincide, atunci este hotărâtoare ziua publicării. Din păcate, însă, există și astăzi destule publicații, în care nu este indicată data punerii lor în circulație, fiindcă aceasta contează, nu data când au fost depuse pentru publicare. În cazuri de dubiu asupra unui sau altui nume nou dat aceluiași animal, primul specialist care se ocupă de el (într-un referat, citare în altă lucrare, etc.) și observă dubiul, este obligat să lămurească acel caz, adresându-se editurii respective pentru a stabili cărui nume îi revine prioritatea.

În cuprinsul aceleiași lucrări, toate numele au aceleași drepturi. Înainte de 1905, unele reguli de nomenclatură, astăzi perimate, admiteau prioritatea chiar și în interiorul aceleiași publicații în funcție de pagina sau chiar de rîndul pe care a apărut numele nou, dat unui animal. Regulile de nomenclatură în vigoare după 1905 consideră că în același număr al unei publicații, toate paginile și rîndurile de la începutul pînă la sfîrșitul ei, contează ca fiind apărute în același timp.

Prioritatea este valabilă chiar față de însași descoperitorul unui animal. El nu mai are voie, într-o publicație ulterioară, să revină, afirmînd că alta i-a fost intenția decît reiese din lucrarea sa precedentă. Dacă autorului unei specii noi i s-ar permite să modifice denumirea dată de el anterior, ar trebui să fie modificate, de asemenea, toate concluziile altor cercetători, care, între timp, au fost bazate pe rezultatele sale.

Regulile nomenclaturii binare trebuie aplicate în cuprinsul întregii publicații, altfel numele aflate în ea nu mai sînt legitime. Caracteristica nomenclaturii binare constă în aceea că orice categorie din ierarhia sistematică (clasă, ordin, familie, gen, etc.) se exprimă printr-un singur cuvînt, în timp ce categoria sistematică de bază, specia, se exprimă prin două cuvinte independente, primul reprezentînd genul, iar al doilea specia. Numai subspecia se exprimă trinomial.

Nu este permis a se întemeia un gen nou fără a se indica specia-tip (genotipul) pe care se bazează. În cazuri excepționale, la materialul fosil este permis a se întemeia o specie nouă, pentru care nu putem indica cu siguranță genul cărui îi aparține. Asemenea cazuri întîlnim la denumirea operculelor de Ammoniți pentru care, în mod obișnuit, nu cunoaștem genul căruia au aparținut. Ne ajutăm în acest caz prin denumirea generică arbitrară «*Aptychus*». De asemenea, nu întotdeauna putem atribui otoliții Peștilor, la un gen anumit. Pentru a exprima genul, folosim în acest caz, termenul generic *Otolithus*, urmat de numele de familie sau de gen bănuît, spre exemplu «*Otolithus Percidarum*», pentru a exprima că el aparține familiei Percide.

Punctul c al art. 25 cere ca un gen sau o specie nouă publicată după 31 XII.1930, să posede neapărat un rezumat (diagnostic) al caracterelor sale. Rezumatul reprezintă un minimum, dar nu înseamnă că descrierea completă este

inutilă. Descrierea va indica toate caracterele importante, dar va face abstracție de acelea lipsite de importanță, prin faptul că animalul respectiv nu poate fi lipsit de ele (de exemplu, că păsările zburătoare au două aripi).

Prezentarea figurilor pentru speciile de animale actuale este una din condițiile importante ale întemeierii legitime a unor specii noi. În cazurile când sînt necesare planșe colorate, care nu pot fi executate imediat, acestea pot fi amîinate pentru mai tîrziu.

Nu este permis a se întemeia specii noi de fosile fără a fi figurate. Această condiție s-a cerut încă din 1882, la cel de al II-lea Congres Internațional de Geologie, din Bologna. La fosile, dacă genul sau specia nouă este figurată mai tîrziu, data înființării lor se consideră abia din acel an.

O definiție completă a unei specii noi presupune și indicarea precisă a locului unde a fost găsită. Remarcăm că o specie nouă poate fi considerată ca descrisă suficient la un moment dat, pentru motivul că din genul respectiv se cunoșteau la acea dată prea puține specii. Mai tîrziu, cînd din acel gen sînt cunoscute numeroase specii, fiecare din ele va trebui să fie descrisă mult mai amănunțit, pentru a putea fi separate între ele.

Dacă definiția dată de autor unei specii este insuficientă, va trebui s-o completăm pe baza studiului tipului care a fost indicat sau a materialului de care s-a folosit autorul. În lipsa unui tip vom alege din materialul original un *lectotip* (=tip stabilit de un alt specialist decît autorul), care va înlocui tipul pierdut al acelei specii. Dacă nici materialul original nu s-a păstrat, va trebui să ne procurăm material din locul-tip, de unde a fost colectată și descrisă specia prima dată; pentru material paleozoologic, se va stabili stratul-tip și vom alege un exemplar care să servească de *neotip*.

Pînă ce stabilim toate acestea, avem latitudinea să considerăm formele descrise ca «*genus dubium*» sau «*species dubia*» (lat.=gen sau specie îndoielnică), care sînt totuși legitime din punct de vedere al nomenclaturii, adică numele lor nu pot fi folosite pentru alt gen sau altă specie.

Numele dat unei specii sau unui gen, care n-au fost descrise conform indicațiilor nomenclaturii, este un «*nomen nudum*» (lat. = nume gol). El este considerat ca inexistent și poate fi folosit de cercetătorii de mai tîrziu pentru a denumi alte specii sau genuri.

Comisia Internațională recomandă insistent ca la întemeierea fiecărui grup sistematic nou să fie publicată o diagnoză în una din limbile: latină, engleză, rusă, franceză, germană sau italiană. Diagnoza trebuie să mai indice muzeul în care este păstrat tipul, precum și numărul de inventar al acestuia.

Se recomandă ca la publicarea descrierii unei specii sau subspecii noi, numai un singur exemplar să fie considerat ca tip, fapt care va fi indicat pe etichetă. Restul exemplarelor studiate în același timp de autor reprezintă *paratipuri*.

H) DESPRE APLICAREA PRINCIPIULUI PRIORITĂȚII

Articolul 26

« Ediția zecea din « *Systema naturae* » a lui LINNÉ (1758) este publicația care a inițiat folosirea generală a nomenclurii binare în Zoologie. Anul 1758 reprezintă, deci, punctul de plecare al nomenclurii zoologice și al aplicării principiului priorității ».

EXPLICAȚIE

S-a convenit să se accepte ziua de 1 ianuarie 1758 (luna și ziua precisă a publicării ediției a zecea a lucrării lui LINNÉ, nefiind cunoscută) ca dată când a intrat în vigoare nomenclatura binară prin publicarea operei lui LINNÉ, lucrare care a pus în aplicare acest principiu pentru denumirea tuturor animalelor, actuale și fosile. Toate numele publicate anterior, prelinnéene — inclusiv acelea din edițiile 1—9 ale lui LINNÉ — contează ca prebinare. Ele n-au valabilitate în nomenclură, chiar și în cazul când constau din două părți și par să aibă un caracter binar, ceea ce pe atunci era o simplă întâmplare.

Chiar după 1758 au apărut destule lucrări în care speciile nu erau prezentate după principiul nomenclurii binare. Nici acestea nu au valabilitate pentru nomenclură. În cazurile însă, când un cercetător de după 1758 a publicat un nume prebinar, deci stabilit înainte de 1758, pe care îl recunoaște și îi adaogă autoritatea sa, acel nume devine legitim, însă cu data acelei noi publicări și sub numele autorului respectiv.

Pentru știință, totuși, numeroase specii prebinare au aceeași valoare ca și cele binare. Nomenclatura actuală nu le recunoaște, ține însă seamă de existența lor.

Spre deosebire de Zoologie, Botanica acceptă ca punct de plecare al nomenclurii binare ediția I-a a lui LINNÉ din « *Systema naturae* », apărută în 1753.

Articolul 27

« Principiul priorității pretinde păstrarea denumirii mai vechi, dacă:

- a) Vreuna din părțile unui animal ¹⁾ a fost denumită înainte de a fi denumit animalul întreg;
- b) A căpătat o denumire numai un stadiu de dezvoltare oarecare ²⁾ înainte de a fi fost denumit animalul adult;

¹⁾ Dentiție, vertebre, etc.

²⁾ Ou, larvă, etc.

c) Indivizii celor două sexe ale aceleiași specii au fost considerate ca aparținând la specii sau chiar la genuri deosebite;

d) Un animal prezintă o succesiune regulată de generații care nu seamănă între ele și au fost considerate ca aparținând la specii sau chiar la genuri deosebite ».

EXPLICAȚIE

Articolul are aplicare în special la animalele actuale. Cît privește cele fosile, remarcăm că numele date pentru urmele fiziologice (coprolite, urme de tîrîre, perforațiuni, etc.) nu sînt luate în considerare în nomenclatură. Aliniatul *d* se referă, între altele, și la Foraminifere, unde se cunosc alternanțe de generații (formele A și B de la Nummuliti, etc.).

Articolul 28

« Un gen care provine din unirea a două sau mai multe genuri sau subgenuri capătă numele genului sau subgenului valabil cel mai vechi care intră în alcătuirea sa. În cazul cînd numele lor au fost stabilite concomitent, se va păstra acel nume ce a fost ales de primul cercetător care a revizuit genul. Aceeași regulă se va aplica atunci cînd două sau mai multe subspecii sînt reunite într-o specie sau subspecie ».

RECOMANDAȚIE

« Dacă autorul care a făcut revizuirea n-a făcut alegerea între mai multe nume stabilite concomitent, se recomandă să se procedeze în felul următor:

a) Genul pentru care se cunoaște tipul are preferință față de celelalte la care tipul nu este indicat. Dacă toate genurile sînt caracterizate prin cîte un tip, sau nu posedă nici unul dintre ele, atunci se va alege acel nume care este însoțit de diagnoza cea mai completă.

b) Un nume de specie, prevăzut atît cu o descriere cît și cu o figură, va fi preferat unuia care posedă numai diagnoza sau numai figura.

c) În condiții altfel egale va fi preferat acel nume care în publicație este citat mai înainte ».

EXPLICAȚIE

Prioritatea de pagină sau de rînd nu creează un privilegiu. În același an primează luna publicării, iar în aceeași lună ziua publicării. De aceea se impune ca absolut fiecare publicație, chiar și extrasele, să poarte indicația precisă a apariției.

Articolul 29

« Dacă un gen este împărțit în două sau mai multe genuri, atunci numele său rămîne valabil și va fi păstrat pentru unul din genurile rezultate prin împărțire. În cazul cînd genul avea stabilit și un tip, atunci numele se păstrează pentru acel gen, rezultat din împărțire, care conține acel tip ».

EXPLICAȚIE

În cursul secolului trecut, Taxonomia se folosea de un număr relativ mic de genuri, căroră li se atribuia adeseori un număr mare de specii. Concepția actuală în Taxonomie este de a împărți formele înrudite în unități sistematice mai mici: speciile în subspecii, genurile în subgenuri, etc. La prima impresie, această metodă echivalează cu o pulverizare a formelor, totuși ea ne permite să ne dăm seama mai bine de legăturile de înrudire dintre diferitele animale, legături care mai de mult ne scăpau. Astăzi ordinele, familiile, genurile și speciile nu mai sînt niște saci în care se găsesc aruncate tot felul de obiecte, ci prezintă niște magazine cu rafturi, în care totul este aranjat la locul său.

Aplicarea concepțiilor taxonomice mai permite ca nomenclatura binară să exprime cu adevărat legăturile filetice dintre viețuitoare, iar numele animalului să nu fie compus din două cuvinte care exprimă prea puțin din înruderile pe care le prezintă cu alte animale.

Articolul 30

« Pentru stabilirea genotipului (specie-tip a genului) sînt determinante următoarele reguli în succesiunea indicată mai jos:

I. Cazuri în care genotipul este recunoscut exclusiv pe baza publicației inițiale:

a) Dacă în publicația inițială asupra unui gen se indică precis una din specii ca tip, în acest caz acea specie va fi considerată ca tip al genului, fără a se ține seama de orice alte motive (tip în virtutea hotărîrii inițiale);

b) Dacă în publicația inițială asupra unui gen este introdusă denumirea de « *typicus* » sau « *typus* » ca nume al unei specii noi

pentru una din specii, în acest caz o vom considera ca tip tot în virtutea hotărîrii inițiale;

c) Un gen care la întemeierea lui constă numai dintr-o specie, primește această specie ca tip al său (gen monotipic);

d) Dacă într-un gen căruia îi lipsește specia-tip hotărîta anticipat (vezi pct. a) sau care poate fi privită ca atare (vezi pct. b, c), una din speciile stabilite inițial poartă numele genului ca nume de specie sau de subspecie, indiferent dacă este valabil sau sinonim, specia sau subspecie devine tipul genului prin însăși acest fapt (tip în virtutea unei tautonomii).

II. Cazuri în care genotipul nu poate fi recunoscut exclusiv pe baza publicației inițiale:

e) Următoarele specii nu pot fi luate în considerație la fixarea genotipului:

Speciile care la publicarea inițială a numelui genului nu erau incluse în acesta;

Speciile care, cu ocazia stabilirii numelui genului, au fost considerate de autor ca specii nesigure ale aceluși gen (lat. *species inquirendae* = specii de cercetat);

Speciile pe care autorul genului le-a atribuit acestuia numai îndoielnic;

f) Dacă numele unui gen, pentru care nu s-a stabilit inițial tipul, este propus ca înlocuitor al unui alt nume de gen, cu sau fără tip, în acest caz, tipul acestuia, de îndată ce a fost stabilit, devine prin însăși acest fapt tipul celui alt;

g) Dacă un autor, la publicarea unui gen compus din mai mult decît o specie valabilă, a neglijat să indice (vezi pct. a) sau să denumească (vezi pct. b—d) genotipul, în acest caz oricare autor poate să indice mai pe urmă tipul, iar această hotărîre rămîne definitivă (tip în virtutea unei hotărîri ulterioare);

Înțelesul expresiei « a se alege tipul » trebuie luat în mod strict. Citarea unei specii sub forma unei lămuriri sau ca exemplu pentru un gen nu reprezintă alegerea unui tip ».

RECOMANDAȚIE

« La alegerea tipurilor prin hotărîre ulterioară se recomandă următoarele:

a) Pentru genurile întemeiate de LINNÉ să se aleagă specia cea mai comună sau cea care posedă un interes medicinal (regula lui LINNÉ din 1751);

b) Dacă un gen fără tip stabilit conține printre speciile sale inițiale, indiferent dacă este valabilă sau sinonimă, o specie care concordă, prin derivarea sa, prin conținutul său sau prin importanța sa, cu numele genului, se va da prioritate acestei specii, chiar dacă contra ei vorbesc argumente importante (tip în virtutea unei tautonimii de conținut).

Exemple: *Bos taurus*, *Equus caballus*, *Ovis aries*, *Scomber scombrus*, *Aegoceras capricornum*, etc.¹⁾.

c) Dacă genul conține, după părerea autorului inițial, atît specii exotice, cît și specii indigene, tipul va fi ales dintre acestea din urmă;

d) Dacă unele din speciile inițiale au fost transferate ulterior la alte genuri vom da preferință speciilor care au rămas mai departe în genul respectiv (tip în virtutea eliminării);

e) Speciile care au fost bazate pe exemplare adulte vor fi preferate speciilor bazate pe forme larvare sau juvenile;

f) Să se dea preferință speciilor cu nume, ca: *vulgaris*, *communis*, *medicinalis*, *officinalis*, etc.;

g) Să se prefere speciile cele mai bine descrise, cele mai bine figurate sau acelea al căror exemplar-tip este cel mai accesibil;

h) Să se dea preferință acelei specii care aparține grupului celui mai bogat în specii din cuprinsul genului (regula lui DE CANDOLLE);

i) Printre genurile parazite se va alege pe cît posibil o specie care se găsește la om, la un animal comestibil sau la un animal foarte comun;

j) În împrejurări egale să se prefere acea specie pe care a studiat-o însăși autorul genului mai înainte sau în timpul înființării acesteia;

¹⁾ Unul din cuvinte este de origine latină și celălalt de origine greacă, ambele însemnând același lucru.

k) La acei autori care obișnuiesc să pună o anumită specie în capul unei serii, descriind-o amănunțit, iar pe cele următoare le descrie numai prin comparație, să se țină seama de această preferință la stabilirea genotipului;

l) La autorii care, pentru stabilirea genotipului, au admis « regula primei specii », se va lua ca tip al genului, specia de care se ocupă mai întâi;

m) Dacă nici una din recomandările anterioare nu pot fi folosite, se va da preferință la alegerea unui tip, acelei specii care este publicată pe o pagină anterioară ».

EXPLICAȚIE

Acest articol se referă numai la genurile întemeiate înainte de 1 ianuarie 1931, deoarece genurile ulterioare acestei date sînt întemeiate legitim numai în cazul cînd genotipul lor a fost stabilit odată cu ele.

Articolul 31

« Divizarea unei specii în două sau mai multe specii este supusă aceluiași reguli ca și divizarea unui gen. Totuși, numele unei specii care se bazează cu siguranță pe o eroare de determinare nu poate fi păstrat pentru specia determinată greșit, chiar dacă ulterior speciile sînt transferate în diferite genuri ».

EXPLICAȚIE

Numele valabil al unei specii va fi păstrat la una din speciile care a rezultat din împărțirea speciei mai vechi și anume la acea care conține specia-tip a genului. Numele acesteia nu poate fi dat și unei alte specii în cazul cînd una din speciile rezultate din împărțire a fost atribuită altui gen.

Articolul 32

« Un nume de gen sau de specie, odată publicat, nu poate fi repudiat nici chiar de autorul său, motivînd că el nu mai corespunde înțelesului cuvîntului ».

« Exemplu: nume ca *grandis*, *minutus*, *acutus*, *sculptus*, etc., odată publicate, nu mai pot fi reprobate sub pretextul că « însușirea pe care o exprimă nu există sau nu este caracteristică la acele animale ».

EXPLICAȚIE

Nu avem nici un motiv să modificăm numele speciilor odată stabilite, ele nereprezentînd descrierea acestora. Chiar și LINNÉ ne-a prevenit să evităm schimbarea numelor date, motivînd că ne angajăm pe un drum fără sfîrșit. Dacă s-ar permite schimbarea numelui animalelor, nu s-ar ajunge niciodată la o stabilitate, fiindcă pe măsură ce le cunoaștem mai mult, putem găsi un nume care li se potrivește și mai bine. Interzicerea de a modifica numele a fost luată chiar și față de autorul speciei, fiindcă altfel ar trebui să așteptăm decesul acestuia pentru a fi siguri că numele nu se va mai schimba. Regulile de nomenclatură din 1905 au pus însă capăt distracțiilor de mai de mult ale unor autori, de a schimba numele animalelor.

Articolul 33

« Un nume nu poate fi repudiat pe motiv de tautonimie, adică pentru potrivirea literă cu literă a numelui speciei (și eventual a subspeciei) cu acela al genului ».

Exemple: Pasărea grangurul se numește *Oriolus oriolus oriolus* L., iar una din cele mai dese scoici din Levantinul nostru se numește *Psilunio (Psilunio) craiovensis craiovensis* (TOURNOUËR).

EXPLICAȚIE

Se numește tautonimie identitatea de nume a unor unități taxonomice diferite care reprezintă trepte în succesiunea ierarhică (subspecie, specie, subgen, gen, etc.). În Zoologie, identitatea de nume dintre subspecie și specie, dintre subgen și gen, ele stînd două cîte două pe aceeași treaptă a nomenclurii, nu reprezintă homonimie, ci tautonimie. Tautonimia este chiar obligatorie între subspecia-tip și specie, între subgenul-tip și gen, etc. Tautonimia este permisă chiar între specii și gen. Acest caz de tautonimie este destul de frecvent mai ales la Ammonoidee (exemplu *Schloenbachia schloenbachi*).

Botanica interzice tautonimia. Astfel, vechiul nume generic al unișorului, *Ranunculus*, fiind înlocuit astăzi prin vechiul său nume specific, *Ficaria*, conform regulilor de nomenclatură botanică, planta nu poate fi numită *Ficaria ranunculoides*. Botaniștii au interzis tautonimia pentru a evita disonanța produsă prin repetarea de două, trei sau chiar de patru ori a aceluiași nume. Astăzi ei regretă această regulă, pentru că tautonimia permite mai multă continuitate în nomenclatură, planta păstrînd parțial vechiul său nume; totodată ea asigură o memorizare mai ușoară a numelor.

Am dat acest exemplu din Botanică pentru a arăta una din zecile de cauze ale deosebirii nomenclurii acesteia față de nomenclatura zoologică.

Articolul 34

« Un nume de gen va fi repudiat ca homonim în cazul când a mai fost întrebuințat anterior pentru un alt gen din regnul animal. Nume de genuri și subgenuri care au aceeași derivare și înțeles se vor considera homonime dacă se deosebesc numai prin următoarele criterii:

a) Întrebuințarea lui *ae*, *oe*, și *e*; idem a lui *ei*, *i* și *y*; idem a lui *c* și *k*. Deci *Cheiropus* = *Chyropus* = *Chiropus*.

b) Aspirația sau neaspirația unei consoane; deci: *Oxyrhynchus* = *Oxyrincus*;

c) Prezența sau absența unui *c* înaintea lui *t*; deci: *Auctumnus* = *Autumnus*;

d) Scrierea simplă sau dublă a unei consoane, de ex. *Litorina* = *Littorina* ».

EXPLICAȚIE

Deosebiriile semnalate la punctele *a* — *d* sînt considerate ca inexistente în nomenclatura zoologică, pentru motivul că ele reprezintă cuvinte care nici în limbile lor de origine clasică nu aveau ortografie unică.

Dacă un zoolog observă că un autor în viață a publicat un nume de gen care este homonim cu altul mai vechi, este dator să-i prezinte dovezi și să-i dea posibilitate de a propune un nume înlocuitor.

Articolul 35

« Un nume de specie va fi repudiat ca homonim dacă a mai fost folosit pentru o altă specie sau subspecie ale aceluiași gen. În cazul contopirii a două genuri, dacă două animale diferite dar cu același nume de specie și subspecie sînt grupate în același gen, numele speciei sau subspeciei stabilită mai recent va fi repudiat pentru motive de homonimie.

Nume de specii de aceeași derivare și înțeles se vor considera ca homonime numai în cazul când ele diferă unul de altul prin următoarele deosebiri:

a) Întrebuințarea lui *ae*, *oe*, și *e* (*caeruleus*, *coeruleus* și *ceruleus*); a lui *ei*, *i* și *y* (*chiropus* și *cheiropus*) a lui *c* și *k* (*microdon* și *mikrodon*);

b) Aspirația sau neaspirația unei consoane precum: *oxyrincus* și *oxyrhynchus*;

c) Prezența sau absența unui *c* înainte de *t* precum: *auctumnalis* și *autumnalis*;

d) Scrierea simplă sau dublă a unei consoane, precum: *litoralis* și *littoralis*;

e) Terminații ca *ensis* și *iensis* la un nume geografic, precum: *craiovensis* sau *craioviensis* ».

EXPLICAȚIE

Numele speciilor se pot repeta la diferite genuri fără să fie homonime, pentru că ele definesc animalul numai alături de numele genului. În interiorul aceluiași gen un nume de specie nu poate apărea de două ori, indiferent dacă este vorba de o specie sau o subspecie, întrucât din punct de vedere al nomenclurii acestea sînt de valoare egală. Astfel, cunoscuta specie de Unionid de vîrstă levantin-inferioară, *Unio pristinus davilai* de la Bucovăț — Craiova, n-ar putea coexista cu o eventuală specie *Unio prominulus davilai* și nici cu *Unio davilai*, pentru motivul că în nomenclură specia și subspecia sînt coordonate.

Dintre numele a două specii care au fost întemeiate ca aparținînd la două genuri și devin homonime prin transferarea uneia într-un gen care mai poseda o specie cu acel nume, numele mai recent devine homonim. El își pierde puterea de circulație atît cît figurează în genul nou unde a fost transferat, dar nu-și pierde legitimitatea. Dacă este separată de acel gen, specia își recapătă vechiul său nume.

Articolul 36

« Denumirile repudiate pentru motive de homonimie nu mai pot fi folosite. Denumirile repudiate pentru motive de sinonimie pot fi folosite din nou în cazul cînd se revine asupra unei grupe desființate anterior din eroare ».

EXPLICAȚIE

La homonimiile care au aceeași dată, indiferent dacă au fost făcute de același autor sau de autori diferiți, numele dat genului are precădere asupra celui dat subgenului, iar cel dat speciei față de acela al subspeciei.

Vom evita introducerea în nomenclatură a unor nume de genuri care se deosebesc de cele existente numai prin terminație sau prin mici deosebiri ortografice, pentru a nu da loc la confuzii. Dacă totuși au fost introduse, ele rămîn valabile.

Exemple: *Belopterina* și *Belopterella* (Sepioide), *Panopea* și *Panope* (Bivalve) *Paradoxia* (Ostreid) și *Paradoxides* (Trilobit).

SUSPENDAREA REGULILOR DE NOMENCLATURĂ

« Congresul Internațional de Zoologie împuternicește Comisia Internațională de Zoologie, care lucrează în numele său, să suspende regulile în acele cazuri, când, după aprecierea comisiei, aplicarea lor strictă ar produce mai multă confuzie decît claritate. Totuși, în aceste cazuri se va ține seama de următoarele considerente:

a) Prin publicarea în cel puțin două reviste internaționale trebuie să se aducă la cunoștință cu un an mai înainte că se intenționează suspendarea unei anumite reguli, în scopul ca specialiștii să poată contribui la discuție cu părerile lor pentru sau contra;

b) Comisia trebuie să voteze unanim pentru suspendare;

c) În cazul cînd comisia nu votează unanim pentru suspendare, ci numai prin două treimi din membri, ea trebuie să prezinte documentația la primul Congres zoologic. Președintele secției de nomenclatură este obligat în acest caz să numească o comisie de trei membri din care face parte un membru care a votat pentru, un membru care a votat contra și un membru care a făcut parte mai de mult din comisie, dar care n-a luat o atitudine oficială față de acel caz. Această comisie va examina din nou documentația primită, și concluziile ei, indiferent dacă au fost luate cu unanimitate sau cu majoritate, devin definitive și nu pot fi revocate de Congres.

Împuternicirea de suspendare a regulilor se referă în primul rînd și în special la denumirile date fazei larvare și pentru trecerea unui nume de la un gen sau o specie la alta.

Congresul aprobă planul întocmit de comisie, de a intra în legătură cu specialiștii grupelor de animale respective, o împuternicește și o însărcinează să continue această metodă și să o lărgască».

EXPLICAȚIE

Congresul Internațional de Zoologie de la Monaco din 1913 a împuternicit Comisia permanentă pentru nomenclatură zoologică, contrar regulilor stabilite, să confirme ca legitime și definitive acele nume larg răspîndite care, prin aplicarea strictă a regulilor, ar fi trebuit să devină inexistente. Această hotărîre a fost necesară pentru a se lichida cu trecutul și a evita producerea altor confuzii.

Suspendarea regulilor s-a dovedit în numeroase cazuri deosebit de eficace și a contribuit la acceptarea generală a regulilor de nomenclatură zoologică.

Se recomandă ca în lucrările publicate în alte limbi decît în cele șase declarate oficiale, explicația figurilor să fie tradusă în una din cele șase limbi indicate mai sus.

Mărirea sau micșorarea figurilor va fi exprimată numai în cifre, nu prin indicarea sistemului de lentile folosit. Măririle se indică printr-un semn de multiplicare pus înainte (ex.: $\times 5$), iar micșorările sub forma unei fracții.

Numirile geografice ale acelor popoare care în scrierea lor folosesc alfabetul latin se vor scrie cu ortografia lor originară. Pentru popoarele care folosesc în scrierea lor alt alfabet sau sînt lipsite de scriere proprie, se va transcrie pe cît posibil de precis pronunția locală a cuvintelor, totuși fără a se pretinde redarea completă a sunetelor auzite.

În caz că un autor își schimbă numele — de exemplu, femeile prin căsătorie — se recomandă ca în publicațiile ulterioare să mențină numele cu care s-a făcut cunoscut; eventual să adauge noul nume la numele anterior. Aceasta pentru a se evita dificultățile în găsirea lucrărilor sale.

Primit: noembrie 1957.

BIBLIOGRAFIE

1. RICHTER R. Einführung in die zoologische Nomenklatur. Frankfurt am Main, 1948
(pentru textul articolelor și conținutul recomandățiilor).
 2. JEKELIUS E. Sarmat und Pont von Soceni (Banat). *Mem. Inst. Geol.*, vol. V. București, 1944.
 3. SIMIONESCU I. și BARBU I. La faune sarmatienne de Roumanie. Idem, vol. III. București, 1940.
 4. WENZ W. Die Mollusken des Pliozäns der rumänischen Erdöl-Gebiete. *Senckenbergiana*, vol. XXIV. Frankfurt am Main, 1942.
(Ultimele trei lucrări ne-au furnizat majoritatea exemplificărilor date).
-

TABLA DE MATERII

	<u>Pag.</u>
Introducere	3
Partea I-a	3
Noțiuni introductive	3
1. Paleozoologia folosește regulile de nomenclatură ale neozoologiei	4
2. Inceputurile preocupărilor de nomenclatură	5
3. Istoricul redactării regulilor de nomenclatură	6
4. Probleme ridicate de introducerea nomenclaturii	7
5. Introducerea noțiunii de tip	8
6. Introducerea tipului fizic pentru fixarea diferitelor unități sistematice	9
7. Tip taxonomic și tip nomenclatoric	9
8. Prescurtări	11
9. Semne convenționale pentru sinonimii	13
Partea II-a	14
Regulile internaționale de nomenclatură zoologică	14
A) Generalități	14
B) Despre numele familiei și al subfamiliei	17
C) Despre numele genului și al subgenului	18
D) Despre numele speciei și al subspeciei	22
E) Despre formarea și scrierea numelor de animale	28
F) Despre numele autorului	30
G) Despre legea priorității	32
H) Despre aplicarea principiului priorității	36
Suspendarea regulilor de nomenclatură	45
Bibliografie	47

Ingrijirea de imprimare: N. Alexandrescu, A. Petrescu și G. Cazaban

Dat la cules: 5.V.1958. Bun de tipar: 18.XI.1958. Tiraj: 1000 ex.

Hârtie velină de 65 g.m.p. Coli editoriale: 4,28 Ft. 70×100.

Coli de tipar: 3. Comanda 528/1958. Pentru biblioteci indicele de clasificare: 562.

Tiparul executat sub com. 528 la Întreprinderea Poligrafică nr. 4,
Calea Șerban Vodă nr. 133, București R.P.R.

Institutul Geologic al României

Institutul Geologic al României

Institutul Geologic al României

0,85